Ժ. ՏԱՐԻ 2854 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ԱՒԵԼԵԱՅ 4385 7 ՕԳՈՍՏՈՍ 1893 6 ՍԵՊԼԵՄԲԵՐ 1311 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՇԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

دزعلیده غلطه ده آره‌وك غزه‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐՇԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Զգօյշ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեցեան արժէք 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներ Տարեկան Դրամ 56
» Վեցամսեայ » 28
Ընտիր բոլորակի վրայ գծագրուած տարեկան Տարեկան Օտ. Ոսկի 2
Գաւառաց բաժանորդագրութիւնք Ամբողջ Վեցամեակ Ղրուշ 50

Խմբագրութիւնս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7/19 ՕԳՈՍՏՈՍ · 1893

ՀԱՅՈՑ ՎԱՆՔԵՐ

ԵՒ ԿՐՕՆԱՅԻՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ս. ԱՌՔԵԼԱՊԵՏԻՆ ԱՌԱՔԵԱԼ ԵՒ ՀՈԳՈՒՈՅ ՎԱՆՔԻ (*)

— Ա. —

Երբ Ս. Աստուածածնայ վախճանը մօտեցաւ, Առաքեալք, որք մէկ մէկ կողմ ցրուած էին Աւետարանը քարոզելու, ըստ յայտնութեան՝ վերադարձան Երուսաղէմ և Ժողովեցան Տիրամօր տունը.

«Ժողովեալ սուրբ զնդին—Երկուտասան դասուց խմբին—Սլացեալք որպէս զարծուին —Յ'ԵրուսաղէմՔաղաք մեծին»։

Ըստ աւանդութեան՝ Բարթուղիմէոս միայն, որ Հայոց մէջ Աւետարան կը քարոզէր, բացակայ մնացած էր Առաքելոց սոյն ժողովէն, և Ս. Կուսին մահուանէն երեք օր ետքը միայն կրցաւ հասնիլ Երուսաղէմ. Ուրիշ աւանդութիւն մ'ալ՝ չդրկելու համար զԲարթողիմէն Մեծ-Մայրը մահուան անկողնոյն մէջ վերջին անգամ մ'ալ տեսնելու պատի. ւէն կ'ըսէ թէ Խաթուն Տիրամայրն, որ ժամանակէ մ'ի վեր Բարթողիմէոսի վրայօր տեղեկութիւն առած չէր, տեսնելով անոր բացակայութիւնն՝ ուզեց զայն ալ իւր մօտ ունենալ, և հրեշտակները գային դասն և բերին։

Ցիշենք ուրիշ աւանդութիւն մը այնքան գողտրիկ, զոր կը սիրեմ իբր ճշմարտութիւն դաւանիլ։ Հրեշտակապետն Գաբրիէլ՝ Ցաւիտենականի անդառնալի հրամանաց գործադիր էր խանութեան այն ներկայացուցիչ, որ երբեմն իջնելով ի Նազարէթ աւետած էր Ս. Կուսին թէ ընտրուած է լինել Մայր Որդւոյ Բարձրելոյն, երբ եկաւ այս անգամ անոր հոգին պահանջելու, ամենօրհնեալ Կոյսն պատասխանեց անոր թէ զայն կը յանձնէ միայն իւր Որդւոյն, որու գալստեան կը սպասէ ըստ խոստման զոր տուած էր նա.

«Ճառագայթ Հօր Միածին, — Ցորժամ ելիր առ Հայր յերկին, — Խոստանայիր բանիւ քոյին—Ի կատարումն Աստուածածնին— Քե'զ միայնոյ զօրօք քոյին—Գալ ի փոխումն միշտ Կուսին»։

Հրեշտակն հոգէառ, որ միշտ անուղղակի եղած է մահամերձի անկողնոյն քով, թռաւ եկաւ երկինք հաղորդելու համար Տիրամօր պատասխանն անոր որդւոյն. այս առաջին անգամն էր որ Գաբրիէլ ձեռնունայն կը դառնար երկրէն՝ չկրնալով մահուան յաւիտենական վճիռը գործադրել հողեղէն արարածի մը վրայ. «լուեցին քնարք ոսկի և ալեւոյն յաւիտենական». ապշեցան հրեշտակք և հրեշտակապետք, սարսեցան սերովբէք և քերովբէք։ Ս. Կուսի Որդին հրամայեց երկնային զօրաց տաճարկու գունդերուն՝ այնպիսի ժպիտով մը (կը սիրեմ այսպէս երեւակայել), որու քով անմահութիւնն ոչինչ կ'արժէ և անհունութիւնն կը խայտայ, հետեւիլ իրեն, և ի սէր իւր մօր՝ ինքն իսկ ի-նչպէս երկինքէն յաւիտենական օրէնքը գործադրելու համար անոր վրայ։

Մտիկ ըրէք, հայ ազգը գեղեցիկ կը խօսի այդ աւանդութիւնը. Գաբրիէլն է որ կ'ըսէ.

«Մարիա՛մ, հրամայէ զհոգիդ զինչ օրէնքն է հողածնին։ — Զեմ տալ զիմ հոգին մինչեւ որ գայ իմ Աստուածորդին։ — Մեր Տէրն իւր ամեն զօրօքն լիցաւ ի խնդրել իւր Մնողին. — Մա՛յր իմ, հրամայէ զհոգիդ զինչ օրէնքն է հողածնին. — Իմ Տէր և Որդիս, կուտամ զհոգիս։ բայց կարօտ եմ Բարթուղիմէոսին. — Հա՛ն ինձ Թեւաւոր հրեշտակ ի հայաքնակ ի խնդիր Բարթուղիմէոսի։ — Հրեշտակք առին և բերին զԲարթուղիմէն. — Սուրբ Կուսի գուռն հասուցին. — Ելաց ողբմագին, անկաւ աղաչեաց զսուրբ Աստուածածնին։ — Այդ է կու գնաս, սուրբդ կուսանաց քեզնէ նման մի չունիմ. — Զդաստարակն երեսօք ձգեաց, — Զայն նման ետ Բարթուղիմէին»։

Դառնանք այժմ առաջին աւանդութեան, զոր կը հաստատեն Շարականքը։ Երբ Բարթուղիմէոս Երուսաղէմ հասաւ, երեք օր էր յորմէհետէ ոչ եւս էր Տիրամայրն.

«Բարթուղիմէոս յետոյ եկեալ — և զտենչալին իւր ոչ տեսեալ»։

Ուստի լացա՛ւ, լացա՛ւ դառնապէս. Առաքեալներն իրենց այդ պաշտօնակիցը մխիթարելու միակ միջոց մ'ունէին, բանալ Տիրամօր գերեզմանն և անոր լոյս երեսը ցոյց տալ զրկելոյն. արդեօք իրենք ո՞չ նուազ կը փափաքէին առայդ. ուստի գացին վեր առին գերեզմանին կափարիչը, սակայն... Թաւփուր էր, ամենօրհնեալ Սուրբ Կոյսն «ամպելէն կառօք» և հրեշտակաց թեւերով վերափոխուած էր իւր Որդւոյն քով.

Առաքեալները չդարմացան, զի արդէն տեսած էին «զԱբրահիմն եկեալ բազում հրեշտակօք», տեսած էին Ս. Կուսի հոգին այնքան պայծառ, որմէ զարհուրած էր Պետրոս և պատճառն հարցանելով Տիրոջ՝ բացատրութիւնն առած էր Անկէ.

«Բանդի պայծառ քան զարեգ — Փայլեալ օրբոյ Կուսին հոգի — Զոր զարհուրեալ Պետրոսի — ՁՏէր հարցանէր վասրհուրդն յայանի»։

Ուստի,

«Ընծայից բերկրանօք, — և յորդանս արտասուօք, — եղանակէին քաղցր երգօք — երեքօրեայ խմբեալ պարօք — օրհնեալ ես ամենօրհնեալ ի կանայս»։

Բայց կողկողագին կուլար Հայոց Առաքեալն. շուարեցան իւր պաշտօնակիցք. ի՞նչ ընեն. ի՞նչպէս մխիթարեն զայն։

Գիտենք որ Տէր Յիսուս խաչին վրայ իւր չարչարանաց սոսկալի տագնապին մէջ տեսնելով մօրը կսկիծը՝ զայն մխիթարելու պաշտօնն յանձնած էր իւր սիրելի աշակերտին՝ Յովհաննու, որ արդէն ժամակ ապգականութիւն ալ ունէր և՝ ըստ ժողովրդական բացատրութեան՝ դուռն էր և Խնկանոց Յիսուսի հետ, ինչպէս դիւրին է մակաբերել ընթերցի պատմութենէն։ Պետրոսի ըրած ակնարկէն առնա «Հարցանել թէ ո՞վ իցէ դաւաճանող վարդապետին»։

Յովհաննէս, որ այն պահէն սկսեալ իւր քով առած էր Տիրամայրն՝ ինքն ալ անոր որդին եղած լինելով ըստ հրամանի Խաչելոյն, ամենօր հեալ կուսին կենդանագիր պատկերը շինած ունէր կիպարիս փայտի վրայ. Յովհաննէս կարեկցելով Բարթուղիմէոսի վիճակին՝ իւր այդ թանկագին գանձն յանձնեց անոր։ Բարթողիմէոս հաղարներով համբոյր դրօշմեց Տիրամօր պատկերին, ցերակներմ արցունքներով թրջեց զայն, և հետն առնելով վերադարձաւ իւր քարոզութեան վայրն. անցաւ Խօրասանէն, մտաւ Դողթն և անտի Անձաւացեաց գաւառն, այժմեան Նօրատուզի կողմերն, որ Հայոց կռապաշտութեան խաւարակուռն կեդրոններէն մին էր այն առեն։

Անձաւացեաց գաւառին մէջ, ուր Կորդուաց լեռներն անընդհատ շղթայներով ձորեր և հովիտներ կը կազմեն, կը գտնուին կանգուառ կոչուած լերինք՝ ըստ Խորենացւոյ մթին խօսքի, որոյ նշանակութիւնը ցարդ կը պահուի օտար բայց նոյնիմաստ անուան մը ներքեւ, զի տեղացիք Կալ-Բաշ (սեւ-լեռ) կը կոչեն Հոգւոց վանքին մերձակայ լեռներէ մին, ինչպէս որ անոր հանդէպ ուրիշ լեռ մ'ալ Կալ-Սպէ (սպիտակ-լեռ) կը կոչուի. այդ լեռներու վրայ կային այն ժամանակ մասնաւոր շինուածներ, որոց մէջ նշանաւոր էին Կանքասար կամ Աքասատար և Դարբնոց-սար կամ Դարբնատար կոչուածներն։

Կալարաշ և Կալասպի լեռներուն մէջտեղ, սոյն վերջնոյն սառորաբարդ կը յիշուի Դանկուար կամ Քանքուար (Կանգուար) անուն հայանակ գիւղ մը, որ ունի յանուն Թադէոս Առաքելոյ կառուցեալ եկեղեցի մը և քառորդ ժամ հեռու է Հոգւոց վանքի սեղական արտերու հողէն (*).

Բարթուղիմէոս քարոզելով զխաչեցեան եկաւ մեր այդ նկարագրած վայրերն, որ Հոգւոց վանքի սահմանին մէջ կ'ինան Տոսպեան Վանէն իբր 13 ժամ հեռաւորութեամբ, և անոր արեւելակողմն և կանգ առաւ Դարբնաքարի մօտ. զի հոն տեսաւ լերան գագաթին վրայ կանգնած Հայոց դիցամօր Անահտայ պատկերն, որ ամառուան կայծակներէն, ձմեռուան սառնամանիքէն և ապառաժներու ժանտութենէն դժնեհայեաց դշխոյի մը կերպարանք ստացած էր. սոսկալի, ահաւո՛ր և խորհրդաւո՛ր վայր, ուր քուլիսք քարայրներու մէջ քաշուած ուխտաւորք ամեն կողմէն հոն կը դիմէին յերկրպագութիւն Անահտական պատկերին դիցուհւոյն պաշտպանութիւնն հայցելու և իրենց իզձերուն գոհացում ի ցաւերնուն դարման խնդրելու. անոնց կը տրուէին զանազան գեղեր, ծրարներ, յուռութիներ, ուլունքներ, բաղդրութիւններ, որք իբր թէ հրաշիւք պատրաստուած էին քրմաց միջնորդութեամբ. այսպէս հրապուրեալ ժողովուրդն կուտար ինչ որ ունէր և սոսկմամբ քան սիրով կուտար որ չըլլայ թէ քուրմերը վշտանան և դիցուհին խոժոռելով չանթահարէ զիրենք։

ՔՂՔԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱ. — Վաղը, կիրակի, բովանդակ Ֆրանսայի մէջ պիտի կատարուին երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութիւնք. Անգլիոյ մէջ, մէկ օրուան ընտրութիւնը կը բաւէ. Ան որ քուէներու մեծամասնութիւնն ստացած է, կը հռչակուի ընտրեալ. Միացեալ Նահանգաց մէջ ևս այսպէս է. Բայց Անգլիայէն դուրս Եւրոպան ամեն երկրի մէջ, պայման է որ ընտրեալը ներկայացեալ քուէից կէսէն մէկ աւելի ստացած ըլլայ. Որովհետեւ առաջին քուէարկութեան մէջ կարելի է որ այս պայման չգոհացուի, երկրորդ ընտրութիւն մը կ'ըլլայ, հոմանատեսակն, յորում ամենէն աւելի քուէ ստացողն ընտրուած կը հռչակուի. Առաջին գործողութիւնը վաղը պիտի կատարուի Ֆրանսայի մէջ. միւսը՝ շաբաթ մը ետք։ Ընտրական պայքարն ամենայն ստոյգութեամբ տեղի կ'ունենայ, և արդէն զանազան զուարճալի պատգամներ կը ծանուցուին այլ և այլ տեղերէ.

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Գերման կառավարութեանց երեսփոխան նախարարներուն խորհրդակցութեան նպատակն էր միջոցներ դանել Կայսրութեան երեսփոխանաց հաւատարակչռելու և նոր հաստատներ դանելու, զինուորական նոր օրէնքին պահանջած ծախքը գոյացնելու համար։ Հիմակ ընդհանուր ուշադրութեան առարկայ խնդիր մը եղեր կայ Գերմանիոյ մէջ՝ սա է թէ ինչ նոր տուրք պիտի հաստատուի, կամ որ տուրքի վրայ յաւելում պիտի ըլլայ։ Խօսք կայ ծխախոտի վրայ տուրքն աւելցնելու։ Բայց Ռայխսթակն (Կայսրութեան Խորհրդարանը) կը գրէ որ թէեւ ծխախոտը մենդական նիւթ մը չէ, բայց գործածութիւնն այնքան տարածուած է ժողովրդական դասերուն մէջ որ պէտք մը դարձած է։

Ի ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ. — Գերման կառավարութիւնն, հետեւելով Ռուսիոյ օրինակին, կը փափաքի մնայուն նաւատորմ մը պահել Միջերկրական ծովու մէջ. Այս մասին բանակցութեանց ձեռնարկեր է Հռոմայ կառավարութեան հետ, որպէս զի Սիկիլիոյ իտալական նաւահանգիստներէն մին գերմանական նաւատորմին տրամադրութեան ներքեւ դրուի, ինչպէս Միջերկրականի ֆրանսական նաւահանգիստներէն մին ռուսական նաւատորմին տրամադրութեան ներքեւ դրուած է։ Տարակոյս չկայ թէ Իտալիա սիրով կը համակերպի իւր գերման դաշնակցին, պատարկութեան, որ Ֆրանսայի հետ պատերազմի ժամանակ, փապիան նաւահանգիստներուն համար նոր ապահովութիւն մ'է։ Բայց արդի պարագայից մէջ, Իտալիա չուզեր յայտնապէս դժգոհել Ռուսիոյ հետ, և Միջերկրականի մէջ նաւատորմ մ'ունենալու մասին Ռուսիոյ անօրէնութենէն եկաւ Գերմանիոյ անօրէնութեան այժ տալ՝ որոշապէս հակառուս ցոյց մը կրնայ ըլլալ Իտալիոյ կողմէ։

ԱՄԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ. — Անգլ. կառավարութիւնը սաստիկ առաջարկեր է անպլեհնդիկ կառավարութեան որպէս զի անդրադարձ կառուցուին կարեւոր տարութիւնք պիրմանական սահմանաց վրայ։ Ի հարկին, օրինագիծ մը պիտի մտցուցուի անգլ. Խորհրդարանին, որպէս զի անգլ. Տէրութիւնը մեծ չափով մը նպաստէ այս ամրութեանց կառուցման։ Հնդկաստանի Փոխարքայն ի մասոյ պիտի տեսակցի Սիամի Թագաւորին հետ։ Ֆրանսայի հետ իւր բանակցութեանց մէջ, Անգլիոյ նպատակն է Սիամի հիւսիսային կողմը բաւական երկիր մը ազատ թողուլ, որ պատուար մ'ըլլայ ընդ մէջ Ֆրանսական նորատաց նահանգներուն և անգլիական Պիրմանիոյ։ Ներսիս այս չեզոք երկրին, Անգլիացիք Պիրմանիոյ ճամբով Զինատանի հետ վաճառականութիւնը պիտի կրնան շարունակել, և մինչև իսկ, երկաթուղիներ շինելով այն պատուար երկրին մէջ, պիտի ջանան իրենց ձեռքն ունենալ միւս Զինատանի վաճառականութիւնը, զոր Ֆրանսայիք՝ Սիամի հետ իրենց խնդրոյն մէջ՝ ջանալիր եղած են դարձուցեալ դեպ ի Մէքոնկ գետի հովիտը։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ. — Այս օրերս Ֆրանսայի հեռագրական վարչութիւնն հեռագրագրաշարժ խնդրոյ մը քննութեամբ զբաղեալ է։ Ապացուցեր է թէ առ Սիամ ուղղեալ ֆրանսական պաշտօնական վերջնագիրը ճամբայն յապաղեր է։ Եթէ այսպիսի աւագ կարեւորութիւն ունեցող պաշտօնական հեռագիր մը ճամբայն յապաղի, ալ ի՞նչ կ'ըլլան անհատական հեռագիրք։ Այս մտածումն է որ ամենէն առաջ միտքերնուս կը ներկայանայ։ Բայց աւելի պրպտելով խնդիրը, կ'երեւի թէ հեռագիրը պաշտօնական ըլլալուն համար իսկ յապաղեր է ճամբայն։ Ցեսէ՛ք ինչպէս։ Արտաքին գործոց պաշտօնարանն այն հեռագիրը գիշերն յանձներ է Փարիզի կեդրոնական հեռագրատան, մինչ Մարսիլիոյ հեռագրատունը նոյն հեռագիրը «վերջնապէս» ընդուներ է հետեւեալ օրը միջօրէին եւեթ։ Պաշտօնական հեռագրի մը առաքումը վերջնական չի նկատուիր մինչեւ որ հեռագիրը քաշելու համար ընդունող պաշտօնեայն, առաքող պաշտօնեայն և գծին միւս ծայրն ընդունող պաշտօնեայն համաձայնին հեռագիրը կազմող թուանշաններու ու բառերու թուոյն վրայ։ Այս թուահամար թերի եղեր է, անհամաձայնութիւններ երեւան եկեր են առաքող և ընդունող հեռագրատանց մէջ։ Կարգապահական միջոցներ ձեռք առնուեր են այն պաշտօնէից դէմ որոց յանցաւորութիւնն ապացուցուի քննութեամբ։ Այսպէսն հասկնալի է, և պատահական իսկ է։ Բայց տեսէք դեռ ինչեր կան։ — Աբէ-Եբէի ընթերցողք կը յիշեն Արեւելեան Հեռագրական Ընկերութիւն (Խթիրրն Թէլէկրաֆ Քիմբէնի) անուն անգլ. Ընկերութեան գրութիւնն, որ ընդծովեայ պարանաւ հեռագիր կը բանեցնէ աշխարհի չորս կողմն։ Արդ, ֆրանսական կառավարութեան առ Սիամ ուղղած հեռագիրը, Մարսիլիա հասնելուն, հոն ի հարկէ տպիսկալ յանձնուած է անգլ. Ընկերութեան գրասենեակն, որ կը բանեցնէ մինչեւ Մալդա, Ալէքսանդրիա և անկէ անդին երկարաձգուած պարանները։ Ֆրանսական հեռագրին համար ուրիշ ճամբայ չկար Պանկքոք հասնելու։ Փարիզի լրագիրք ոմանք խնդիր կ'ընեն թէ հեռագիրը ֆրանսական գրասենեկի մը մէջ յապաղած է թէ այս անգլ. ընկերութեան գրասենեկին մէջ։ Գիտենք թէ Անգլիացիք ո՛ր սահման կը չհաւատացուին Սիամի խնդրոյն մէջ։ Անգլ. ընկերութիւնը չէ՞ արդեօք որ «համարեալ սխալ եղած է» ըսելով, (մանաւանդ որ կարելի է այսպիսի սխալներ ստեղծել ի հարկին), կասեցուցած է հեռագրին առաքումն ի Պանկքոք։ Զի անգլ. ընկերութեան Մարսիլիոյ կայարանն ուղղակի կը հաղորդակցի Լոնտոնի կեդրոնական պաշտօնատան հետ՝ Ֆրանսայի հողէն անցնելը թելով մը, որոյ վրայ Ֆրանսայի կառավարութիւն իշխանութիւն չունի։ Արդ, եթէ Անգլիացիք Մարսիլիոյ մէջ կասեցուցած են հեռագիրը՝ ձեւակերպութեան համար, սնահնա՞ր է միթէ որ նոյն պահուն հեռագիրը Լոնտոն հաղորդած ըլլան, որով անգլ. կառավարութիւնը Ֆրանսայի պահանջումներուն տեղեկացած ըլլայ, դեռ եւս Սիամի կառավարութիւնը բան չիմացած։ Այս ամէն բաներ կրնային պատահիլ, և Ֆրանսական իշխանութիւնք չէին կրնար բան ցուցուցաց վրայ ձեռք դնել։ Հետեւապէս, Ֆրանսայիք կը դանդաղին թէ «Փրանսա իւր արտաքին թղթակցութեանց տերը չէ. իւր պաշտօնական հեռագրաց գաղտնիքն Անգլիոյ ձեռքը կը գտնուի»։ Թէեւ չեն պնդեր թէ այս անգամ խմբրն Թէլէկրաֆ Քիմբրնին իւր ուղղութեան վատահուած պաշտօնական կարեւոր հեռագիր մը Անգլիոյ կառավարութեան հաղորդած է նախապէս, բայց կ'ըսեն թէ այսպիսի հնարք մը կարելի էր, մանաւանդ եթէ յարաբերութիւնք աւելի ձգտեալ վիճակի մէջ գտնուէին Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ։

(*).— Ս. Աստուածածնայ առաքիկայ տօնին առթիւ, Թաթարեան էֆէնտի այս շահագրգիռ գրութիւնը ղրկած է մեզ, որով Հայոց ամենէն հին վանքին վերաբերեալ պատմական և աւանդական ծանօթութիւններու ամփոփում մը կ'ընէ, յորում կարեւոր բաժին մ'ունի Տիրամօր նուիրական յիշատակն ալ։ Ծ. Խ.

(*) Մրբա, արաբերէն Դէրբա, երկրագործական տուն, կամ գոմ, ուր կը պահուին մշակութեան գործիքներ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (8)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻՁԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՆԱԽԱԲԱՆ

ՕԼԻՈՒԼԻ ԿԻՐՃԵՐԸ

—Կտա՞կ մը. օ՛հ, մի՛ արտասաներ այդ բառը։

—Վտանգին հանդէպ մարդ զօրութիւնը պահելու է։ Մեր փոքր Ժաքին համար է որ ամեն բանի վրայ մտածեցի... Եթէ դիպուածով, անսխալատեսելի դէպքով մը, փախուստիս միջոցին արգելք մը վրայ հասնի, այս կտակ մեր զաւկին իրաւունքները կը ճանչցուին անուանս և հարստութեանս մասին... Գիտեմ թէ այս ծանօթացում անկանոն է. բայց, այսքան ծանր պարագաներու մէջ, մանաւոր զօրութիւն ունի։ Պահէ այս թանկագին թուղթը, ամենասիրելի կինս... և եթէ անհրաժեշտ ըլլայ երիւան հանել զայն, մի՛ վարանիր...

Մառի ուզեց խօսիլ, երիտասարդն ընդմիջեց զայն շարժումով մը։

—Ամենը այս չէ, յարեց։ Ցարգելի աղջկան մը սիրէն պիտի պարտաւորիմ փըճացնել վերջին պատրանքները զոր տակաւին կրնայ տածել... բայց պէտք է որ գիտնաս, Գ. տը Մովիլէրի չուրթերէն արձակուեցաւ դատապարտութեանս վճիռը։

—Սոսկալի՛ բան է, մրմնջեց Մառի։

—Գ. տը Մովիլէր իր խիղճին հնազանդեցաւ։ Ինծի չկրնար զայն պատնել։ Բայց ո՞վ գիտէ թէ այդ թշնամութիւն չպիտի դառնայ մեր զաւկին վրայ...

—Ոչ, անկարելի է։

—Ո՞վ գիտէ, կ'ըսեմ քեզ։ Երդում ըրէ ինձ որ խոհեմ ըլլաս, չմատնես մեր գաղտնիքը։

—Բայց քանի որ չատ չանցած քեզ պիտի միանամ...

—Այդ պատճառով իսկ լռութիւն պահելու ես։ Ցուսամ որ զօրաւոր և անձնուէր բարեկամներու շնորհով քիչ առնէն հայրենիք դառնալու արտօնութիւն ստանամ։ Եթէ Գ. տը Մովիլէր գիտնայ մեզ միացնող կապերը, թերեւս իր բարկութիւն ցնսապար ըլլայ ինձ։

—Իրաւունք ունիս։ Կը հակնամ։

—Պիտի լռես։ Կ'երդնո՞ւս...

—Մինչեւ այն օրն երբ իրաւունք տաս ինձ խօսելու, կը խոստանամ սիրտս մէջ թաղուած պահել մեր գաղտնիքը։

—Շնորհակա՛լ եմ... բայց իմ բացակայութիւնս կրնայ երկարիլ... քանի մը շաբաթ... քանի մը ամիս... Երդում ըրէ ինձ որ տարիէ մը առաջ, ի՞նչ ալ ըլլայ, չխօսիս...

—Տարի՛ մը, բայց կը դողացունես զիս։

—Երդում ըրէ... կը պաղատիմ...

Մառի երկար նայուածք մը սեւեռեց անոր վրայ, իբր թէ անոր սիրտը կարդալ ուզէր։

Երիտասարդը զօրութիւն ունեցաւ ժըպտելու անոր։

—Կերդնում որ, ըսաւ Մառի, ի՞նչ ալ ըլլայ, բառ մը չպիտի ելլայ բերանս... տարիէ մը առաջ։

Ժաք դէպ անոր ծռեցաւ և բազուկներուն մէջ սեղմեց զայն։

Ցետոյ, կամաց մը բռնեց մանուկին ու համբուրեց։

—Մնաս բարով, ըսաւ։

—Մի՛ արտասաներ այդ բառը, գոչեց օրիորդ տը Մովիլէր, ցտեսութի՛ւն։

—Ցտեսութի՛ւն, գոչեց Ժաք։

Եւ վիշտ խեղդեց, դուրս խոյացաւ։

—Աստուա՛ծ իմ, մրմնջեց Մառի, պաշտպանեցէք զինքը, վասնզի եթէ մեռնի, ես ալ կը մեռնիմ...

Մանուկը կուրծքին վրայ քաշեց։

Հէք փոքրիկ արարածն սկսաւ լալ։

Մանկան ճիչը մօր սիրտը թափանցեց որուն տժգոյն գլուխն ինկաւ մեարին վրայ։

—Օ՛հ, կը վախամ, ըսաւ հազիւ լսելի ձայնով։

Անշարժ, բազուկները կուրծքին վրայ խաչաձեւ, կարծես մեռած էր։ Պատճառն այն էր որ սոսկալի անձկութիւն մը կը շարչարէր իր էութեան ամենէն խորին թելերը։

Ցարշաւի իր առջեւն ունէր Ժաքը, իր զօրութեամբ, իր կորովով, ցարշաւի կրըցած էր նկատել այն առնական և յոխորտ գլուխը, Մառի պահած էր իր քաջութիւնը...

Հիմակ, կը թուէր իրեն թէ յանցաւոր էր զայն ձգելուն որ մեկնի... եթէ չէր ըսած ամեն բան, եթէ վտանգն իր ենթադրածէն աւելի սոսկալի էր...

Եւ միշտ ժամհարին ճօճանակը միօրինակ կը հնչէր՝ նրակի մը զարկերուն պէս։ Վայրկեանները կ'անցնէին...

Եւ քանի ասեղը յառաջ երթար, տենդը կը տիրէր հեք կնոջ գլխուն...

Ցանկարծ, Օլիուլի կիրճերուն խորերէն հրացանի պայթիւն մը լսուեցաւ... որուն արձագանգը տուին ժայռերը և որ թաւալեցաւ մինչեւ խրճիթ։

—Պէրթրա՛ն, Պէրթրա՛ն, գոչեց Մառի։

Եւ երբ ստնուն դէպ անոր կը վազէր, Մառի բազուկներն երկնցուց, յետոյ վար ինկաւ անշարժ...։

Ի՞նչ տեղի կունենար։ Եւ ի՞նչ սոսկալի նշանակութիւն ունէր այս մահաշչուկ արձագանգ։

Զ.

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պիսքառն ու Տիուլուփէն ձգեցինք այն պահուն երբ անոնք կը հեռանային Օլիուլի ժայռերուն մէջ փորուած որջէն։

Առանց երկար բացատրութիւն տալու, Պիսքառ մենաւոր տունը ցուցուցած էր — այսինքն Պէրթրանի հիւղակը — իբր նպատակէտ իրենց եղեռնական արշաւին։

Կիրճն անձուկ էր։ Լոիկ ճնշիկ կը քալէին ցից պատերուն մէջէն որք կը կանգնէին սեւ ահագին ուրուականներու պէս։

Պիսքառ առջեւէն կ'երթար, Տիուլուփէ իր քայլն անորոշին վրայ կը չափէր։

Քիչ յետոյ պիտի հասնինք Պիսքառին տունը, Գ. տը Մովիլէրի չուրթերէն արձակուեցաւ դատապարտութեանս վճիռը։

—Սոսկալի՛ բան է, մրմնջեց Մառի։

—Գ. տը Մովիլէր իր խիղճին հնազանդեցաւ։ Ինծի չկրնար զայն պատնել։ Բայց ո՞վ գիտէ թէ այդ թշնամութիւն չպիտի դառնայ մեր զաւկին վրայ...

—Ոչ, անկարելի է։

—Ո՞վ գիտէ, կ'ըսեմ քեզ։ Երդում ըրէ ինձ որ խոհեմ ըլլաս, չմատնես մեր գաղտնիքը։

—Բայց քանի որ չատ չանցած քեզ պիտի միանամ...

—Այդ պատճառով իսկ լռութիւն պահելու ես։ Ցուսամ որ զօրաւոր և անձնուէր բարեկամներու շնորհով քիչ առնէն հայրենիք դառնալու արտօնութիւն ստանամ։ Եթէ Գ. տը Մովիլէր գիտնայ մեզ միացնող կապերը, թերեւս իր բարկութիւն ցնսապար ըլլայ ինձ։

—Իրաւունք ունիս։ Կը հակնամ։

—Պիտի լռես։ Կ'երդնո՞ւս...

—Մինչեւ այն օրն երբ իրաւունք տաս ինձ խօսելու, կը խոստանամ սիրտս մէջ թաղուած պահել մեր գաղտնիքը։

—Շնորհակա՛լ եմ... բայց իմ բացակայութիւնս կրնայ երկարիլ... քանի մը շաբաթ... քանի մը ամիս... Երդում ըրէ ինձ որ տարիէ մը առաջ, ի՞նչ ալ ըլլայ, չխօսիս...

—Տարի՛ մը, բայց կը դողացունես զիս։

—Երդում ըրէ... կը պաղատիմ...

Մառի երկար նայուածք մը սեւեռեց անոր վրայ, իբր թէ անոր սիրտը կարդալ ուզէր։

Երիտասարդը զօրութիւն ունեցաւ ժըպտելու անոր։

—Կերդնում որ, ըսաւ Մառի, ի՞նչ ալ ըլլայ, բառ մը չպիտի ելլայ բերանս... տարիէ մը առաջ։

Ժաք դէպ անոր ծռեցաւ և բազուկներուն մէջ սեղմեց զայն։

Ցետոյ, կամաց մը բռնեց մանուկին ու համբուրեց։

—Մնաս բարով, ըսաւ։

—Մի՛ արտասաներ այդ բառը, գոչեց օրիորդ տը Մովիլէր, ցտեսութի՛ւն։

—Ցտեսութի՛ւն, գոչեց Ժաք։

Եւ վիշտ խեղդեց, դուրս խոյացաւ։

—Աստուա՛ծ իմ, մրմնջեց Մառի, պաշտպանեցէք զինքը, վասնզի եթէ մեռնի, ես ալ կը մեռնիմ...։

Մանուկը կուրծքին վրայ քաշեց։

Հէք փոքրիկ արարածն սկսաւ լալ։

Մանկան ճիչը մօր սիրտը թափանցեց որուն տժգոյն գլուխն ինկաւ մեարին վրայ։

—Օ՛հ, կը վախամ, ըսաւ հազիւ լսելի ձայնով։

Անշարժ, բազուկները կուրծքին վրայ խաչաձեւ, կարծես մեռած էր։ Պատճառն այն էր որ սոսկալի անձկութիւն մը կը շարչարէր իր էութեան ամենէն խորին թելերը։

Ցարշաւի իր առջեւն ունէր Ժաքը, իր զօրութեամբ, իր կորովով, ցարշաւի կրըցած էր նկատել այն առնական և յոխորտ գլուխը, Մառի պահած էր իր քաջութիւնը...։

Հիմակ, կը թուէր իրեն թէ յանցաւոր էր զայն ձգելուն որ մեկնի... եթէ չէր ըսած ամեն բան, եթէ վտանգն իր ենթադրածէն աւելի սոսկալի էր...։

Եւ միշտ ժամհարին ճօճանակը միօրինակ կը հնչէր՝ նրակի մը զարկերուն պէս։ Վայրկեանները կ'անցնէին...։

Եւ քանի ասեղը յառաջ երթար, տենդը կը տիրէր հեք կնոջ գլխուն...։

Ցանկարծ, Օլիուլի կիրճերուն խորերէն հրացանի պայթիւն մը լսուեցաւ... որուն արձագանգը տուին ժայռերը և որ թաւալեցաւ մինչեւ խրճիթ։

—Պէրթրա՛ն, Պէրթրա՛ն, գոչեց Մառի։

Եւ երբ ստնուն դէպ անոր կը վազէր, Մառի բազուկներն երկնցուց, յետոյ վար ինկաւ անշարժ...։

Ի՞նչ տեղի կունենար։ Եւ ի՞նչ սոսկալի նշանակութիւն ունէր այս մահաշչուկ արձագանգ։

Զ.

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պիսքառն ու Տիուլուփէն ձգեցինք այն պահուն երբ անոնք կը հեռանային Օլիուլի ժայռերուն մէջ փորուած որջէն։

Առանց երկար բացատրութիւն տալու, Պիսքառ մենաւոր տունը ցուցուցած էր — այսինքն Պէրթրանի հիւղակը — իբր նպատակէտ իրենց եղեռնական արշաւին։

Կիրճն անձուկ էր։ Լոիկ ճնշիկ կը քալէին ցից պատերուն մէջէն որք կը կանգնէին սեւ ահագին ուրուականներու պէս։

Պիսքառ առջեւէն կ'երթար, Տիուլուփէ իր քայլն անորոշին վրայ կը չափէր։

Քիչ յետոյ պիտի հասնինք Պիսքառին տունը, Գ. տը Մովիլէրի չուրթերէն արձակուեցաւ դատապարտութեանս վճիռը։

—Սոսկալի՛ բան է, մրմնջեց Մառի։

—Գ. տը Մովիլէր իր խիղճին հնազանդեցաւ։ Ինծի չկրնար զայն պատնել։ Բայց ո՞վ գիտէ թէ այդ թշնամութիւն չպիտի դառնայ մեր զաւկին վրայ...

—Ոչ, անկարելի է։

—Ո՞վ գիտէ, կ'ըսեմ քեզ։ Երդում ըրէ ինձ որ խոհեմ ըլլաս, չմատնես մեր գաղտնիքը։

—Բայց քանի որ չատ չանցած ք

Ի ԶԱՆԶԻՊԱՐ. — Ֆրանսացի Պ. Հանրի Կրէֆիւհ դատ բացած էր Զանզիպարի կառավարութեան դէմ, խղած ըլլալուն համար իրեն հետ կնքած պայմանագրութիւնն, որով՝ 1883ին՝ Ֆրանսային արտօնութիւն տացած էր Զանզիպարի պէք եղած ոսկեղէն, արծաթեղէն և պղնձէ դրամները կոխելու։ Խնդիրն իրաւաբարութեան յանձնուած էր և իրաւարար որոշուած էր Անգլիացի մը, երեսփոխան Պ. Մարդին, թէպէտ Զանզիպար անգ. թեւարկութեան ներքեւ է այժմ, Պ. Մարդին արձակեց իւր վճիռ, որով Զանզիպարի կառավարութիւնը կը պարտաւորէ 23,500 անգլ. ոսկի վճարելու Ֆրանսացւոյն։ Անգլ. թեւարկութեան հաստատման պատճառաւ Զանզիպարի վեհապետը դադրած էր վաւերական նկատելէ կնքուած պայմանագիրն իւր նախորդին օրով։ Զի Զանզիպարի պէք եղած դրամներն այլ եւս Անգլիոյ կողմէ կը հայթայթուին։ Պ. Մարդին, թէև Անգլիացի, բայց անգլ. կառավարութեան տեսութեանց հակառակ վճիռ մը արձակած է։ անգլ. կառավարութիւնն այժ կուտար Զանզիպարի վեհապետի առարկութեանց։ Բայց Պ. Մարդին կ'ըսէ որ թէև իմ երկիրս կը սիրեմ, բայց ճշմարտութիւնն և արդարութիւնն ա՛լ աւելի կը սիրեմ, և արդի խնդրոյն մէջ, դատաւորի պաշտօն մը յանձնուած էր ինձ, զոր կը յուսամ խղճի մտօք կատարած ըլլալ՝ իրաւունք տալով Ֆրանսացւոյն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գոհութեամբ կը լսենք թէ Ազն. Գրիգոր էֆէնտի Կիւլիւկեան երկու հազար հինգ հարիւր օսմանեան ոսկի նուիրած է Արմաշու Դպրեվանուց Նորակերտ վարժարանին շինութեան ծախուց փոխարէն։

Պանորբայի և Պալրքէսիրի պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Տ. Յովսէփ վարդապետ Ա.յվազեան յառաջիկայ չորեքշաբթի օր Պանորբմա կ'ուղեւորի, Աստուածածնայ տօնին հոն գտնուելու համար։

Կեսարիոյ Ս. Կարապետի վանքին մէջ հաստատեալ Գէորգ Լուսեան ժառանգաւորաց վարժարանն այս տարի հինգ շրջանաւարտներ հանած է որք են՝ Վահան Կ. Բիւրքճեան՝ Նիրզէցի, Գարեգին Ն. Նահապետեան՝ Կէվէրէկցի, Հմայեակ Մ. Ուղուրլըեան՝ Էվէրեքցի, Ներսէս Զ. Տէր-Մատթէոսեան՝ Նիրզէցի և Խորէն Կ. Բէօլէեան՝ Թալասցի։ Առանցմէ ոմանք վարդապետութեան և այլք վարժապետութեան պատրաստուելու համար այս տարի ևս վարժարանին մէջ պիտի մնան և պիտի կատարելագործեն իրենց ուսմունքը փիլիսոփայութեան, իրաւագիտութեան, բնական գիտութեանց, ֆրանսերէնի և անգլիերէնի մէջ։

Էջմիածնայ Սինոդական եպիսկոպոսներն ու անոնց ընկերացող աբեղայք՝ Կ. Պոլսէն յերուսաղէմ մեկնած ժամանակին հեռագրաւ 6000 ռուպլի ևս պահանջեր են Սինոդէն, ծախքի համար։ Այս գումար՝ Թիֆլիզի առեւտրական Պանքային միջոցաւ Պոլիս փոխադրուեր է՝ էջմիածնէն հեռագրով եղած կարգադրութեան համաձայն։

Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան վաղն առաւօտ Պատարագ պիտի մատուցանէ Գասդրիզի Ս. Թադեւոս եկեղեցւոյն մէջ, վաղամեռ Յակոբիկ Ա. Այվազեանի մահուան քառասնօրեին առթիւ և հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի։

Յակոբիկ Ա. Այվազեանի սգակիր ծնողքն՝ իրենց տարաբաղդ որդւոյն յիշատակը մշտնջենաւորելու և տարուէ տարի՝ Վարդավառի Մեռելոցի տօնի օրն յԱրմաշ յատուկ Ս. Պատարագ և պաշտօն կատարել տալու համար՝ հանգուցեալին բոլոր գոյքերն և իրեղէններն, ինչպէս նաև նաւապետութեանը վերաբերեալ գործիներն ու գրքերն ընդ որս Աբրամ անուն գեղակերտ մանկոյին՝ իւր բոլոր կազմուածքով, Արմաշու Խնամակալութեան տնօրինութեանը յանձնած են յատուկ գրով մը, խնդրելով՝ որ ասոնք ամենը վաճառել տալով, Դպրեվանուց համար բնագիտական և քիմիագիտական գործիներ առնուին։

Ի յիշատակ Խաչատուր Աբովեանի արձան կանգնեցնելու և անոր հեղինակութիւնները վերստին տպագրելու նպատակաւ Նոր-Դարի խմբագրութեան կողմէ բացուած հանգանակութեան գումարը հասած է 822 ռուպլիի։

Թիֆլիզի թերթերը կը հաղորդեն թէ «Թիֆլիսին յայտնի տաղանդաւոր դերասան Մնակեանցը համաձայն է գալ Թիֆլիս՝ իր հետ բերելով երկու դերասանուհի և մի դերասան՝ չորսին ամսական 650 ռուբլի ռոճկով»։

Այս կարգադրութիւն, եթէ ստոյգ է, եղած ըլլալու է Պ. Ց. Թումայեանցին հետ՝ որ մի քանի թատերասէրներու հետ իր վրայ առած է թատերական խումբի մը խնամակալութիւնը յառաջիկայ ձմրան եղանակին համար։

Նախորդ շաբթուն, Թիֆլիզի հայ դերասանները Շուշի ուղեւորեր են ներկայացումներ տալու, Պ. Աբելեանի առաջնորդութեամբ։

Արմաշու Դպրեվանուց Խնամակալութիւնը նիստ ունի յառաջիկայ երկուշաբթի օր ի Դալաթիա։

Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանաց մըբացանակաբաշխութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, ժամ 7ին, նոյն վարժարանաց պարտէզին մէջ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆՈՒԱՍՆԵՐ

Այս գիշեր, Դամէլէպաղրդ Տէլէն, ի Սկիւտար, Պ. Սիսակի ի Նպաստ։

Վաղը ցորէկ, Դուրեանի Թապրոնը, և Գ. Ռշտունիի Վէցոլէպա պորքի ֆոլոսոֆ Ֆասցի անոլոկը, ի Սամաթիա, տիկին Պինոէմէճեանի ի Նպաստ։

Վաղը գիշեր Սկէնէ Մասի ի Նշան Թաչ, Օրօրա պարտէզին մէջ, Պ. Ալիքսանեանի ի Նպաստ։

Երեքին ալ յաջողութիւն։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ Ի ԹԻՖԼԻԶ

Երեք հայ արո եստապէտները, որոց վրայ քանիցս զրեցինք արդէն, յուլիս 21ին շատ յաջող ու փայլուն նուագահանդէս մը տուեր են ի Թիֆլիզ, որուն նկարագրութիւնը կը գտնենք ՏԱՐԱՁԻ մէջ։

Հինգշաբթի, յուլիսի 21ին, արքունական թատրոնում կայացաւ յայտնի երգչուհի օրիորդ Պապայեանի, տնտոր Շահլամեանի և բարիտոն Ամիրջանեանի վերջին կոնցերտը։ Վաղուց Թիֆլիսի թատրոնը ամաւաչ չոքերին այնչափ հասարակութիւն չէր տեսել, որչափ այդ երեկոյ։ Ոչ միայն ամբողջ թատրոնն էր լի հանդիսականներով, այլև բոլոր անցքերը բռնած էին, նոյն իսկ չատերը տեղ չը լինելու պատճառով մնացել էին թատրոնի կորիդորում։ Բաւականաչափ հասարակութիւն, կանգնելու տեղ անգամ չը գտնելով, ստիպած էր հեռանալ, գրկելով երեկոյթի հաճոյքից։ Օր. Պապայեան այս անգամ ունեցաւ աւելի մեծ աջողութիւն, իր քաղցրաձայնութիւն ձայնի և աննման երգեցողութեան շնորհով։ Ամեն մի երգից յետոյ հասարակութիւնը անվերջ ծափահարութիւններով վարձատրում էր հայ երգչուհուն, որ ստիպած էր իւրաքանչիւր երգից յետոյ երգել ծրագրից դուրս մի ուրիշ երգ։ Երկրորդ երգից յետոյ թատրոնի օթեակներից սկսեցին տեղալ ծաղիկների անթիւ փնջեր, որ ծածկեցին ամբողջ բեմը։ Փնջիկներին հետեւեց գունդգոյն թղթի կտորների անձրեւ։ Այդ թերթիկների վրայ խտաղրէն և հայերէն բառերով գրուած էր։ «Կեցցէ Պապայան»։ Տաղանդաւոր երգչուհին ստացաւ մի քանի թանկագին նւէրներ և մի ահագին փունջ, որ զարդարած էր մի գեղեցիկ շալով։ Կոնցերտը վերջանալուց յետոյ ամբողջ հասարակութիւնը դեռ երկար ժամանակ ծափահարում էր համակրելի հայ «սոխակին» անթիւ անգամ հրաւիրելով բեմ։ Վերջապէս անընդհատ ծափահարութիւնները վերջացան և օրիորդը կարողացաւ կէս ժամից յետոյ դուրս գալ թատրոնից «կեցցէների և բրաւոների» ուղեկցութեամբ։ Այդ ժամանակ տեղում էր սաստիկ անձրեւ, որ խանգարեց պատրաստած բենգալեան կրակը վառելուն և մնացեալ ցոյցերին։

Պ. Պ. Շահլամեան և Ամիրջանեան նոյնպէս մեծ աջողութիւն ունեցան։ Թէ մէկը և թէ միւսը երգում էին առանձին ոգեւորութեամբ։ Հասարակութիւնը առատօրէն վարձատրեց երկուսին էլ բազմաթիւ ծափահարութիւններով, տալով իւրաքանչիւրին մի մի թանգագին նւէր։ Պ. Ամիրջանեանն իր համակրելի ձայնով առանձին աջողութիւն ունեցաւ, մանաւանդ կոնցերտի երկրորդ բաժնում։ Իսկ Պ. Շահլամեանի սքանչելի ձայնը մի առանձին գրաւչութեամբ էր հնչում։ Երեկոյթից յետոյ հասարակութեան մի մասը հայ երգչուհուն և երգիչներն պատուեց ընթրիքով «Լոնդոն» հիւրանոցում։

Հրատարակուեցաւ Տէմիրճիպաշեանի Հայ-զաղ. Բառարանի 8րդ. Թիւրը՝ զրուշ 10–12 զրուշ, կեղրոնատեղին է Զ. Թորոսեանի գրատունը, Պահճէ-Քարու, Թիւ 4։

ՀԱՄԱՌՕՏ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԵՂԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ԶԱՐԹԱՐԱՆԱՅ

Բերկրութեամբ տեսնելով որ Հայ հասարակութիւնն սկսած է ըմբռնել Գեղագիտութեան արուեստին՝ գործնական կենաց մէջ ունեցած մեծ կարեւորութիւնը, այս անգամ Գերմանացի փորագրիչի մը ձեռօք ի պէտս Ազգ. Նախակրթական վարժարանաց պատրաստեցի Հայ. եւ Ֆրանս. լեզուաց Զարմանալի համառօտ Գեղագրութիւն մը։

Ուսանողը սոյն դասական Գեղագրութեան մէջ ստանձնաբար պիտի գտնէ ամենէն ընդացիկ եւ մանաւանդ տոմսագրութեան մէջ պահանջելի ամենէն սիրուն, ճաշակաւոր, պարզ այլ ձեւաւոր գրերու օրինակներ՝ որք մեծապէս պիտի դիւրացնեն Գեղագրութեան ուսուցիչներու գործն, այլ մանաւանդ առաւելապէս պիտի օգտի զաւառացի Հայ ուսանողն՝ որ շատ անգամ զուրկ է մասնաւոր Գեղագիր ուսուցչի առաջնորդութենէ։

Մէն մի տետրակ կը պարունակէ 12 թերթ 24 օրինակներէ բաղկացեալ, որը կը կազմեն մեր Ազգային վարժարանաց ուսանող ծրագիրներու մէջ Գեղագրութեան համար նշանակեալ պայմանները։

Եւ մեր սոյն զուտ ազգային աշխատասիրութիւնն հաւասարապէս սեպն զասակարգի ուսանողաց դիւրամատչելի ընծայելու՝ անկեղծ նպատակաւ, զին որոշած ենք 2 զրուշ արծաթ։ գործոյս միակ կեդրոնատեղին է Պ. Պալենց Էֆէնտիի գրատունը, Պոլիս Զաքմաքչըլար թիւ 20։

Թ. ԹԱՂԹԱՃԵԱՆ

1893 Յուլիս 15/27 — 702 — 3–3

Կ. Պոլիս, Օրթաքէոյ

Ընդհին չուրներ

ՍԼԱՄԼԸՐԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ ի Նշան-Թաշ Թէչվիդիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միօրէին այդ մկիթը գնաց փառաւոր կառքի մը մէջ բաղմած և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայսր պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ամերիկեան դեսպանը, խորհրդարանն ու առաջին թարգմանը, շուետական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, ռումանական դեսպանատան գործակատարը, օսմ. փարոներու տնօրէն Պ. Քօլաս, Պերուտի ու Դամասկոսի մաւոնոներու մետրապոլիտներն և յիսունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՈՑՈՒՄ։ — Շուէտ Նորվէկիոյ դեսպան Սթէնպօք կոմսն որ արձակուրդով և առժամեայ կերպով իւր երկիրը պիտի վերադառնայ, երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ՝ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

ԿՐԷՏԷՆ կը հեռագրեն թէ կղզւոյն կուսակալի փոխանորդ Մահմուտ Ճելալէտտին փաշա անցեալ երկուշաբթի օր հիւանդացեր է։

ԷՆԿԻՒՐԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼՔ։ — Ճէբէոնէ Մեհմէտ իւր հինգշաբթի աւուր թուով կը հրատարակէ Էնկիւրի դատարանին վճիռն, որուն համաձայն մահուան դատապարտուած են՝ Անտոն Ռշտունի, Ճէպիտէլիքեան Յակոբ, Այաճեան Կարապետ, Տէօքմէճեան Բարսեղ, Դանիէլ Վարդապետ, Թումահան Կարապետ, Գայսեան Յովհաննէս, Բերլիմանոյլը Գարօ, Յակոբ Բէչլը, Բէչէճեան Միսաք, Ճիվանեան Մարտիրոս, Արզմանոյլը Յովհաննէս, Եաղուպոյլը Փանոս, Աչճը Բարսեղոյլը Կիւլպէնկ, Կեզիր Թորոսոյլը Միրիճան, Պեղրոսոյլը Միսաք և Կիւրինցի Թորոս։

Ամբաստանեալներէ Յայտնեալք զանազան պայմանաժամերով բերդարգելութեան դատապարտուած են և ոմանք ալ անպարտ արձակուած։ Ասոնց վերաբերեալ վճիռները պիտի հրատարակենք ի կարգին։

ԱԻՍՏՐԻՈՅ կայսր և Հունգարիոյ թագաւոր Վեհ. Ֆրանց Եօզէֆ ծնունդեան տարեդարձին առթիւ երէկ կայսր պալատն կողմէ արարողապետ Միւնիր փաշա և կայսր առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա ինչպէս նաեւ Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնատարք աւստրիական դեսպանատունն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Օսմանեան պահակ շոգենաւն, որ դրօշներով զարդարուած էր, միջօրէին քսանմէկ թնդանօթներ արձակեց։

Երէկ առաւօտ Բերայի Սանթա Մարիա եկեղեցւոյն մէջ գոհաբանական աղօթքներ կատարուեցան ընդ նախագահութեամբ պապական նուիրակ Պ. Պոնէթիի։ Ներկայ էին դեսպան Պարոն Ֆոն Քալիչէ. դեսպանատան ու հիւպատոսարանի գլխաւոր պաշտօնեայք, դեսպանատան պահակ շոգենաւին հրամանատարն ու սպայք՝ ամենքն ալ պաշտօնական համազգեստով՝ ինչպէս նաեւ աւստրիական և հունգարական գաղթականութեան երեւելիք։ Եկեղեցական արարողութիւններէն յետոյ դեսպանն ընդունեց ներկայից շնորհաւորութիւնները։ Գաղթականութեան կողմէ բանախօսութիւն մը արտասանուեցաւ որուն պատասխանեց դեսպանն, յետոյ շնորհաւորական հեռագրեր ուղղուեցան Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր։

Երէկ գիշեր աւստրիական դեսպանատան Պէյիւքտէրէի ամարանոցին մէջ հացկերոյթ մը և յետոյ պարահանդէս մը արուեցաւ։ Ներկայ էին նախարարք ու բարձրաստիճան պաշտօնատարք ոմանք, դեսպանք և Վերին Վոսփորի բարձր դասու պատկանող ընտանիքներ։ Սմառանոցը լուսազարդուած էր շքեղապէս։ Հացկերոյթի պահուն նուագեց Ծովային նախարարութեան նուագածուից խումբն, որ յատկապէս զրկուած էր։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՄԱՔՍՈՒՏՈՒՆԸ։ — Սաղ կիմանայ թէ Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ մաքսատուրքի փոխարէն առնուած ապրանքներու մթերանոցին հաշիները քննուած և բաց մը երեւան եկած ըլլալով, պէտք եղածն ի գործ պիտի դրուի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ որոշմամբ Սինոպի մաքրանոցին պաշտօնեայք նաւակներ պիտի յատկացնեն որպէս զի քարանթիւայի պահապանք ծովեզերաց վրայ հսկեն և վարակեալ տեղերէ եկողները Սինոպի մաքրանոցը ղրկեն։

— Գոսօվայի նահանգին մէջ զբաղուած Զիպէֆչէի մաքրանոցը բացուած է, ուր Եւրոպայէն երկաթուղոյ կառուսմբով եկող ուղեւորք քարանթինա պիտի սպասեն։ Սէլանիկի առողջապահական բժիշկը Զիպէֆչէ գացեր է մաքրանոցը պատրաստելու համար։

* * *

Առողջապահական վարչութիւնն երէկ հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրն ուղղեց քարանթինայի կայաններուն։

«Սեւ ծովու ռուսական ծովեզերէն (Կերչէն մինչեւ Թէոդոսիա) եկող նաւերը, օգոստոս 5/17էն սկսեալ Սինօպ պիտի երթան ուր վար պիտի դրուին ցնոր տնօրինութիւն։»

ՓԱՏՏ ԵՒ ԱՄՈՒԽ։— Ազրիանուպոլսէն Մոնդիէօ Օսմանիայի ուղղուած նամակ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները որք անշուշտ մեծապէս կը հետաքրքրեն մայրաքաղաքիս ժողովուրդն, ըստ որումանոր էական մէկ մթերքին կը վերաբերին։

Զմրան եղանակը կը մօտենայ, և հանքայ ու անտառայ վարչութիւնը միջոցներ ձեռք առած է մայրաքաղաքի սպառման համար հարկ եղած փայտին ու ածուխին աժան գնով վաճառումն ապահովելու համար։ Անտառներու վարչութեան վերակազմութեան և հրամայութեան նոր եղանակին շնորհիւ, զոր հաստատած է Սէլիմ Էֆէնտի Մելհամէ, Կ. Պոլսոյ ժողովուրդն այլ ևս անցեալ տարուան պէս չպիտի նեղուի վառելիքի պակասութենէ։ Կ. Պոլսոյ ածուխը մեծ մասամբ կը բերուի Միտիայի, Ախթաբօլուի, Վիզէի և Թընովայի անտառներէն (Բրբք-Դիլիսէի գաւառ)։ Նահանգիս անտառայ քննիչ Պ. Անկելիսէս որ վերջերս այցելեց այդ գաւառի անտառներն, իր քննութեան միջոցին հրահանգ ստացաւ Սէլիմ Էֆէնտիէն՝ մայրաքաղաքին ածուխն ապահովելու և անտառային պաշտօնէից գործերուն հսկելու համար։

Վերոյիշեալ չորս գաւառակաց անտառներուն մէջ տասնը վեցէն տասնը եօթը միլիոն օխա ածուխ պատրաստուած է Կ. Պոլիս ղրկուելու համար, և տասը միլիոն օխայի պատրաստութիւնն ալ նուազուրդի դրուած է մինչեւ ապրիլ 16 հասնելու համար։ Ստուգուած ըլլալով որ երեք միլիոն օխա ածուխ պատրաստուած եր անցեալ տարի տրուած արտօնութենէն դուրս, արտօնատեւրը հարկադրուեցան 3400 ոսկի տուրք վճարել անոնց համար։

Պ. Անկելիսէս ոչ միայն մայրաքաղաքի ածուխի հայթայթումն ապահոված և պահպանած է կայս. կառավարութեան շահերն, այլ և ամեն դիւրութիւն ընծայած է տեղացիներուն որոց ապրուստի միակ միջոցն է ածուխի պատրաստութիւնը։ Նահանգիս անտառայ այս տարուան հասոյթը 100ին 30էն 40 առաւելութիւն մը ցոյց պիտի տայ։

ԵՐԿԱՆՇԱՐԺ։— Սէլանիկէն կը գրեն թէ անցեալ օր Բալդքի ու Նէվրեքօպի մէջ երկրաշարժի ցնցումնք զգացուեր են։ Նոյնպէս Մանազքրի կէօրիւճէ գաւառին մէջ։

ՄԱՐԱՆ։ — Պաֆրայի մէջ երեւան եկած մարախները բոլորովին բնաջինջ եղած են։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ վերատեսչութիւնը երկու հազար ոսկւոյ պիտի գնէ նաւամիջ շոգենաւ մը՝ թնդանօթարանի գործարաններուն յատուկ փոխադրութեանց համար։

ԹՕՐՍԻՆԱՅի մաքրանոցին մէջ 12,715 ուխտաւորներ քարանթինա կոպասեն։ Քարանթինա սպասող շոգենաւերէ 18ը վերջերը մեկներ են։

ԹՐԻԷՍԹԷՆ երէկ մայրաքաղաքս բերուեցան 276 մնուկ Մավրերեան հրացաններ, որք թնդանօթարանին յանձնուեցան։

ՊՈԼՍՈՅ ԲԵՐԵՐԸ։ — Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. իրատեսով, Էտրիէ Քաքուէն մինչեւ Թոփքաքու գտնուած բերդերը պիտի նորոգուին։

ՆՈՐ ԳԻՒՏ ՄԸ. — Սարգիս էֆ. Մատթէոսեան և Ստեփան էֆէնտի Զաքարեան Առեւտրական և հանրգուտ չինութեանց նախարարութենէն տասնըհինգ տարի պայմանաժամաւ հնարիչի արտօնագիր ստացած են՝ տուներու պատերուն և առաստաղերուն փակցուելիք տեսակ մը նոր Թուղթի համար, որ թէ անկիզելի է և թէ մըուկները, լուերն և խոնաւութիւնը կը վանէ։ Այդ թուղթեր բաշխիւ տեսակներու բաժնուած են։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ տրոց հաւաքիչ Օսման էֆէնտի անուն մարդ մը տասը հազար ոսկիի չափ գումար մը իւրացնելէ ետք, խոյս տուեր է։ փախստականը նամակ մը թողուցեր է որուն մէջ կըսէ որ եթէ զինքը փնտռելու ելլեն, անձնասպան պիտի ըլլայ։ Այսպիսի նամակ մը գրելով, Օսմանին նպատակն է եղեր հարկադրել իր անհրձագը, որ հարուստ է, վճարել շրթուած գումարը, որուն 2000 ոսկին կառավարութեան կը պատկանի տուրքերու հաշուէ, 100 ոսկին տեղւոյն արհեստից վարժարանին, իսկ մնացեալը մասնաւորներու։ Տեղական ոստիկանութիւնը հետամուտ է փախստականը գտնելու։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը հեռագրեն առողջապահական վարչութեան, թէ չորեքշաբթի իրիկունէն մինչեւ հինգշաբթի իրիկուն այդ քաղաքին մէջ 13 դէպք պատահեր է որոց 6ը մահացու, և նախապէս բռնուածներէն մեռեր են 4 հոգի։ Այս քանըչորս ժամուան մէջ սովորական մահերու թիւն է 10։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ կը շարունակէ այն գործունութիւնը որ երկու տարիէ ի վեր գոհացուցիչ արդիւնքներ կուտայ, այն է մրցման քննութիւնով ընդունիլ պէտք ունեցած պաշտօնեայները։ Այս պահուս եօթը բաց պաշտօններ կան։ երեքը հաշուապի և երեքը գրասենեկի պաշտօնէի։ Հաշուապի քննութիւնը որ կրեթէ մասնագիտական է, պիտի կատարուի օգոստոս 18/30ին և ընտրելիք կրնան իրենց անունն արձանագրել տալ մինչև յառաջիկայ հինգշաբթի։ Իսկ գրասենեկի պաշտօնեայներու քննութիւնը, որ աւելի լայն ասպարէզ ունի, տեղի պիտի ունենայ հոկտեմբերին և ընտրելիները կրնան իրենց անունն արձանագրել տալ մինչև սեպտեմբեր 18/30։

ՇԱՆՊԱՁՈՒԿ։— Երկու սպնգորներ, մին հելլենացի և միւսը Քալիմնոսի բնակիչ մը, վերջերս Ափրիկեան Տրիպոլոյ ջուրերուն մէջ կեր եղան երկու չանաձուկերու։ Առաջինն իր սարուածը կը պատրաստէր սուզելու համար, երբ սահեցաւ և ծովին մէջ խնայով անմիջապէս բռնուեցաւ ծովային հրէշէն որ կը հետեւէր ձրիկորսի նաւակին շարժումներուն և ծովին խորքերը տարուեցաւ։ Երկրորդը ծովին տակ կը գտնուէր և սպունգներ կը ժողվեր, երբ չանաձուկ մը նշմարեց որ իր վրայ կուգար։ Անմիջապէս երերցուց ձայն նայորը և իր ընկերներն սկսան վեր քաշել զայն, բայց հրէշն անոր հասաւ այն պահուն երբ նաւակ կը հասնէր հէք սպնգորը, ուժգնօրէն բռնեց զայն և անհետ եղաւ իր որսին հետ։

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

ԹԷՓԻ - ՊԱՇԸ։ — Իտալական Օպէրէթի խումբ։ Այս գիշեր Napoli di carnevale։

ԲՕՆԹՕՐՏԻԱ։ — Իտալական Օպէրէթի խումբ։ Այս գիշեր Cavaleria Rusticana։

ՇՐՋԱՐԵՐԱԿԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել ազգ. Հասարակութեան թէ՝ ի նորոյ զորձադրած եմ տպարանական այլ եւ այլ կարեւոր յաւելուածներ ու բարենորոգումներ՝ որոց շնորհիւ այնքան համբաւեալ ԱՐԱՄԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆՆ ի նորոյ կազմակերպուելով՝ իւր վայելած վաղեմի համբաւոյն արժանի գրից մէջ կը զտնուի եւ կարող է pus ամենայնի զոհացնել մեծարոյ յանձնորդներն։

Տպարանիս բովանդակ տառերը նորոգուած եւ նորանոր տառեր, զարդագրեր եւայլն պատրաստուած են՝ ջանիւ Գրիգոր էֆէնտի Թոփիսլէեանի որու վանուած եմ Արամեան բոլոր Մայր ու Հայր տառերս։ Յիշեալ էֆէնտիի Զուլարանն — որ միայն իմն է իրաւունք ունի յիշեալ մայր տառերը ձուլելու — իւր արտադրած գեղեցիկ, ճաշակաւոր եւ այլազան տառերովն՝ կարող է յաջողապէս մրցիլ Եւրոպական նմանօրինակ հասատուրեանց հետ։

Ուստի նորելիս հրաւէր կը կարդամ Պոլսեցի եւ գաւառացի բոլոր Հեղինակաց, Հրատարակչաց եւ Ընդհ. Հասարակութեան որպէս զի հանին դիմել ԱՐԱՄԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆՆ Հայերէն, Թուրքերէն, Յունարէն, Անգլիերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն, եւայլն եւայլն տեզուներով հրատարակութիւնք որ եւ է գրի, լրագրի, ազգի, մասնագրի, հարստութեան հրատիրագրի, հաւուեցոյցի, շրջաբերականի եւայլն եւայլն ի համար, կատարելապէս վասն լինելով որ թէ գնոց չափաւորութեան, թէ արագութեան եւ թէ յանձնարարութեանց ճշդիւ եւ ճաշակաւորագրութեան մասին պիտի զտնեն կատարեալ գոհացում։

Հաստ

Ն. Ճ. Արամեան

Զաքմաքչիքլար, Յակոբեան խան

Կ. Պոլիս

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԵԼԱՍՏՈՊՆԱՆՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Օգս.— Ի Հերֆորտ երեսփոխական մասնակի ընտրութիւն կատարուելով, պահպանողական Պ. Բուք ընտրեցաւ 1,504 քուէով, մինչ 1,460 քուէ միայն չահեցաւ իւր դիրատիրեան մրցակից։ Այս չրջանակի երեսփոխանն էր յառաջագոյն Պ. Կրէնֆէլ, որ վերջին ընտրութեանց մէջ 127 քուէ աւելի չահած էր քան իւր պահպանողական հակառակորդ Սըր Ժոզէֆ Պէյլի։ (Կլասթոնեանք աթոռ մը կորուսած են, որ իրենց հակառակորդաց ձեռքն անցած է, և հետեւապէս, նախարարական կուսակցութիւնն Երեսփ. Ժողովոյ մէջ երկու քուէ կորուսած է։)

ՀՆՏԱՍԱՆՔԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԷՐԼԷՇ.—Պալքանեան.— Պրայա 12 մահ. Սուլիոս 8. Կալաց 2. Զեռնավոտա 1, Ֆեդէցա 4 մահ։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Պալքանեան.—Ի Մոսքուա 4 օրուան մէջ 167 վարակեալ 57 մեռեալ։ Կրասնօ 22 մեռեալ. Սամարա 39. Յօնի գաւառ երկու օրուան 157 մեռեալ։

ՍՈՖԻԱ.—Ի Զարիպրոտ, երեքօրեայ քարանթինա և ապանեխում ամսոյս 9/21էն սկսեալ։

ՀՌՈՄ.—Քաղաքին մէջ հնտանաք 10 հոգի բռնուած և 6ը մեռած են, կ'ըսէ Թրէպոնէա։ Ի Նաբօլի 2 մահ. ի Թուրինս 2։ Ֆոսանայի բանտին մէջ ևս 2։

ՊԷՀԵՐՆԱՅԻ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԳԹԸՆ։— Պէհրինկի փոխարքութեան իրաւարար ատենին վճիռը կը հարկադրէ զմիացեալ Նահանգս մէկ ու կէս միլիոն տարար վճարել փոխարներուն՝ գրաւման համար իբրև փոխարինութիւն։

ՓԱՐԻԶ։—Իսատ փաշա Կ. Պոլիս գնաց։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Ի Լիպաւ (Քուրլանտ, պալթիկեան նահանգ) պատերազմական նոր նաւահանգստին հիմարկէքն ամսոյս 10/22ին պիտի կատարի ի ներկայութեան կայսերական գերդաստանին։

Վակտրան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 7 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐՈՒ	
3 տարի Լոնտրայի վրայ	109 3/4
3 » Փարիզի »	23 07 1/2
ՍՄՄԱՆԱԿԱՆ ՓՈՆՍՈՒԹԵՐ	
Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	24 04
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտեան բացուելուս	24 02
Կէս օրին	24 02
Թանզիմաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 3ին	— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՔ	
Փոխառութիւն	Սէրի	34 50
»	»	33 25
»	»	24 32
ԲԱՆԿԱՆՇԻՐԵՐ	
Օսմանիէ Ժէնէրալ	Անգլ. կր.	— —
Քէլտի Ժէնէրալ	» »	7 30
Պանք տը Քոնս.	» »	3
Օսմ. Շահամէ գալէօր	» »	2 10
Բէյմի	Օսմ. Ոսկի	16 30
Թրամուէյ	» »	582 1/2
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	300
Բուսմէլիի երկաթուղի	Փր.	85 50
Բաժնեթղթեր Լաբրիսի		36

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐԱ

ՓԱՐԻԶ, 18 Օգոստոս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 32
» » 4 %	104 20
Օսմանեան թանսիոնիստ Սէրի Դ.	22 12
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	482 81
Բրիսլիոնի Թիւրք (1890)	451 25
Օսմանեան երկաթուղի	85 75
Բէյրութի բաժնեթղթեր	384 06
Պանք Օթոման	570 62
Բրէտի Լիոնէ	773 75
Իտալական Ռանթ 5 %	85 62
Եգիպտական միացեալ	506 25
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 345
Օսմանիէ Օսմանեան թանսիոնիստ	411 87

ԼՈՆՏՈՆ, 18 Օգոստոս

Անգլ. թանսիոնիստ	97 81
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 81
» » » Ա.	51 50
» » » Բ.	33 50
» » » Գ.	22 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871	97
Փոխառութիւն 1873 (Էֆֆանտ Լոն)	95 75
Պանք Օթոման	12 62
Այասլուի երկաթուղի	12
Դասապալի երկաթուղի	13 50
Եգիպտական միացեալ (Լունիֆիէտ)	99 62
» » առանձ. (Բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Օսմանիէ (փոխառ. Ռոշիլտ)	102 75
Հելլենական 5 %	35 50
Փոխառութիւն Փարիզի վրայ	25 536

ՎԻԵՆՆԱ, 18 Օգոստոս

պահպանները նոյն չարութիւնը կը գործէին։ Նշանաւոր մարդիկ չէին թաղուեր, այլ կը դրուէին քարակերտ տապաններու մէջ, որպիսի էր Ցիսուսինը, և կամ փոքր քարայրերու մէջ կնքուելով։ Բոլոր բարեկամք ու ազգականք դագաղին եաւէն կերթային լալագին մինչեւ գերեզմանը, որ միշտ քաղաքէն դուրս էր։ Յետ յուղարկաւորութեան կը տրուէր հացկերոյթ, այս էր Հոգեհացը։ Յաջորդ օրերուն մէջ նորէն ի գերեզման կերթային, այս էր այգուցը, ուր հոգեհացը վերստին կը կատարուէր դիին խմելով և գաւաթին տակէն այսինքն մրուրը գերեզմանին վրայ թափելով։ Ռաբբին ամէն անգամ որ դիին խմէր, պարտաւոր էր գոչել. «Իսրայելի Աստուածը Իսրայելէն ոչ զոք պիտի կորսնցնէ, քանի որ պիտի գայ Մեսիայ, որ Իսրայելի բոլոր զաւակները, թէ ողջ և թէ կենդանի, պիտի ժողովէ ի մի»։

Հայք ունէին այլեւայլ սովորոյթներ, որք կան գրուած Ադէթ Դարձինի մէջ, այլ որովհետեւ այս օրերուս մէջ զարտուղութիւն մը տեսնուեցաւ յիսակիւտար, ուստի արժան է, պահպանելու համար հոս, որ մերն է, քիչ մը խօսիլ։ Թէ՛ տան մէջ և թէ եկեղեցւոյ մէջ ննջեցեալին գլխուն ի վերեւ մոմ մը կը դրուէր։ յետոյ, «մի՛ չը սիրեր նոր բան մը ընել ու տեսնելը, ննջեցեալին տներուն դէմ մոմ մըն ալ դնել սկսուեցաւ։ Այլ այս անգամ յիսակիւտար դագաղի մը չորս չարան չարան գրուած էին ահագին մոմեր, աշտանակներով։ Շատ գրեին աւելորդ է, եթէ այսքան մըն ալ գրուեցաւ, ուրիշ բանի համար չէ, եթէ ոչ սա ճշմարտութեան համար, որ կրօնական սովորութիւնք անեղծ մնալու են։

ՆԱՀԱՊԵՏ

ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՆ ՄԸ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆը

Առաջիկայ ձմեռ, Փարիզի մէջ պիտի հիմնուի գթասիրական հաստատութիւն մը որ անցողապէս ձրի բնակարաններ պիտի հայթայթէ անգործ բանւորներու։ Այս է գաղափարին հիմը, բայց զայն քննելու վրայ են՝ որպէս զի լաւագոյն կերպով ապահովուի այս պատսպարարին յանձնաժողովը։ Շատ հետաքրքրաշարժ է այս բարեգործական հաստատութեան ծագման պատմութիւնը, որ կրնայ իր տեսակին մէջ եզական համարուիլ։

* * *

Տասը տարի առաջ, անցորդ մը կերթար Մազարին փողոցէն։ Դիշեր էր։ Ողորմելի մարդ մը մօտեցաւ անոր խոնարհաբար, լուռ ու մունջ, և ձեռքն անոր կարկառեց։

Անցորդը ձեռքը գրպանը խոթեց և, կարծելով որ երկու սու է դուրս հանածը, հինգ ֆրանքնոց մը տուաւ։

—Օ՛հ, ըրաւ մուրացիկն ուրախութեամբ։

Յետոյ, զսպելով այս առաջին շարժումը, պարզեւատուին ետեւէն գնաց։

—Անուշա սիրելեցաք, պարոն, ըսաւ։

—Արդարեւ, ըսաւ անցորդը··· բայց հոգ չէ, պահեցէք։

Հեռացաւ։ մարդն ետիէն վազեց։

—Չէ՞ք գիտեր, յարեց ծանր ձայնով, լա՛ւ ուրեմն, կազատէք գիս։ չատ չանցած ինքդինքս պիտի խղդէի գետին մէջ։

* * *

Անցորդը — Պ. Կ··· — գրէթէ ամեն իրիկուն, միւնոյն ժամուն կանցնէր Մազարին փողոցէն։ Յաջորդ օրը մուրացիկն իր ճամբուն վրայ կը գտնուէր։ Պ. Կ··· անոր ողորմութիւն մը տալու շարժում ըրաւ։ մուրացիկը կեցուց զայն։

—Ո՛չ, պարոն, ո՛չ··· Նորէն չնորհակալ ըլլալու համար հոս կը գտնուիմ··· Ձեր շնորհովը, փերստին բաշխուեցայ··· Ա.վիս մը եաքը դարձ պիտի գտնեմ··· երէկ, եթէ դուք չըլլայիք, կերդնում որ ինքզինքս պիտի մեռցնէի։ ա՛լ համբերութիւնս հատած էր··· Ուստի··· բան մը կուզեմ··· ձեր անունը գիտնալ։

Պ. Կ··· ընդմիջեց անոր խօսքը, ժըպտելով.

—Ուրախ եմ ձեզ օգտակար եղած ըլլալուս։ այսշափով գոհ եղէք։

Եւ ճամբան շարունակեց։

Բանւորն անոր ետիէն երթալով հասկըցաւ իր փափագած տեղեկութիւնը։ յաջորդ շաբթուն կը գրէր Պ. Կ···ի, ըսելով թէ կը յուսար որ քիչ ատենէն կարող պիտի ըլլար վճարել իրեն փոխ տրուած դրամը։

Նամակներն իրարու յաջորդելին կանոնաւորապէս, որք կարճ խօսքով նոյն բանը կը պարունակէին։ Ասիկա գլխու ցաւ կը դառնար Պ. Կ···ի համար — անանկ գըլխու ցաւ մը, որ քանիցս տունը փոխեց անկից խոյս տալու համար։ Բայց հագիւ կը տեղաւորուէր իր նոր բնակարանին մէջ, նամակները կուգային կը գտնէին զինքը։

«Չեմ մոռնար ձեզի», կըսուէր ցաւագրգիռ միջոցներուն։

* * *

Պ. Կ··· իր բարեգործութեանը վրայ սկսած էր զղջալ, երբ այցելութիւն մը ընդունեց քանի մը օր առաջ։ Մազարին փողոցի մուրացիկն էր, որ չատ հարուստ արհեստապետ մըն էր եղած։

—Չէ՞ք ճանչնար զիս, հարցուց։

—Ոչ, ըսաւ Պ. Կ···։

Այն ատեն յիշեցուց պարագաները որոց մէջ հանդիպած էր իրեն։

—Օ՜հ, ըրաւ Պ. Կ···, յամառ երախտագիտութիւն մը ունիք։

—Իրաւ է։ Բայց հիմա կը տեսնէք։ Ձեր վրայ տեղեկութիւններ առի։ հեշտ կացութիւն մը ունիք, և չեմ կրնար երախտագիտութեան ապացոյց մը տալ ձեզ։ Սակայն՝ ձեր ինձ փոխ տուած դրամը գանձուած չէ տակաւին։

—Ձգենք ատիկա։

—Ամենեւին։ Աւասիկ թէ ինչ մտադրած եմ։ ամեն տարի, գործերս նպաստաւոր վիճակ առնելուն պէս, դումար մը մէկ կողմ դրի, զոր կը յատկացուցնէի պարտքէ ազատելու··· ուրիշներու նկատմամբ, Թշուառներ ինչպէս ես էի, այն բարիքին զոր ժամանակով ըրիք ինծի··· կուզէ՞ք օգնել ինձ այս գործն ի գլուխ հանելու···։ Ստակը ձեր տրամադրութեանը ներքեւ կը դնեմ։ աւասիկ··· կուզեմ ձեզի թողուլ որ օգտակար գործի մը համար զայն գործածելու միջոցը գտնէք։

Պ. Կ··· զարհուրեցաւ ժպտելէ։ Հասկցաւ այս առաջարկութեան բովանդակ նրբութիւնը, և որովհետեւ ինք ալ կ'երապէր ճշմարտապէս ժողովրդային անկեանոցի մը հիմնարկութիւնը, ընկերացաւ վաճառականին՝ որոշելու համար հաստատումն այս պատսպարանին, որ, կը յուսան երկուքն ալ, պիտի կրնայ ամենամեծ ծառայութիւն մատուցանել թշուառներու՝ տալով անոնց օգնութիւնն որուն պէտք ունին երբ բոլորովին յուսաբեկ եղած ըլլան։

ԷՆԿԻՒՐԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆը

Վ. ՃՈՒԱԴԻՐ

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵՆԻ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՁԻՒՂԻՆ

(Շարունակութիւն երեքի թիւերէն)

Ամբաստանեալներէ Օղլաքճեան Խաչատուրի, Փափագեան Մկրտիչի, Փաստաբան Արսէնի, քարոզիչ Մարտիրոսի և Կիւրինցի Թորոսի փաստաբան Շամլեան Արթին էֆէնտի իւր պաշտպանողական ճառն սկսաւ և ըսաւ թէ փոխանորդեալներէն Օղլաքճեան Խաչատուրի մասին եղած հանրային իրաւանց վկայները դատարանին առջեւ ըսած են թէ տեղեկութիւն չունին եւ միանգամայն ըսած ըլլալով որ իւր արձանագրեալ յայտարարութիւնք բռնութեան ու ճնշման տակ տեղի ունեցած են և ճշմարտութեան հակառակ են, որովհետեւ կը նշանակէ թէ ինք յարմար չէ դատեր որ ընդհանուր ազգին պատկանող ուխտաւորոյ մը մէջ այդ կարգի խռովարարական խորհրդակցութիւնք կատարուին։ Շաւարշ, դէմն այն տան, ուր Ռշտունի հիւրընկալուած է, իւր փոխանորդելոյն բարեկամներէն ըլլալով անոն ատեն իրարու տուն կերթան կուգան եղեր և Ռշտունի ի Թալաս գտնուած ատեն իւր փոխանորդեալը անգամ մը Շաւարշի տունը գացեր և Շաւարշ ալ Ռշտունիի հետ փոխադարձ այցելութեան գացեր է Արսէն էֆէնտիի տունը։ Այդ երկու անգամու տեսակցութեան ատեն ալ շատ մը մարդեր ներկայ գտնուեր են։ Ռշտունի իւր պտտած տեղերուն մէջ կրնայ հազարաւոր մարդոց հետ տեսնուիլ և անպատճառ յանցանք մը չէ Ռշտունիի հետ տեսնուած ըլլալը։ Կատարուած քննութեամբ հաստատուած է թէ իւր փոխանորդեալը բնաւ մասնակցած չէ խռովարարական նպատակներու ու իղձերու եւ միանգամ զգուշացեր է Տէրէվէնքի վանքը երթալէ։ Գալով իւր փոխանորդելոյն՝ ընկերութեան վրայ ունեցած տեղեկութիւնը, օր մը Ռշտունի ըսեր է Շաւարշի տան մէջ «Ընկերութիւնը շատ անկանոն է, ես այդ ընկերութիւնը նորէն պիտի կանոնաւորեմ ու քարտքեմ։ Ռշտունիի տուած այս պարզ տեղեկութիւններն են միայն, որով ընկերութեան նպատակն ու իղձը բնաւ մանրամասնութեամբ բացատրուած չէ։ Այդ կերպով հաստատուած է թէ իւր փոխանորդեալը միայն ընկերութեան մը գոյութեանը վրայ տեղեկութիւն ունի և անոր նպատակն ու իղձերը մանրամասնութեամբ իրեն հաղորդուած չեն։ Այդ տեսակ ընկերութեան մը վրայ կայս։ կառավարութեան տեղեկութիւն տալը ո՛չ կառավարութեան պահանջքը գոհացնելու բաւական է և ոչ ալ պատճառ մը եղած կրնայ ըլլալ կառավարութեան մտա իւր ընդդէմ հաւատարմութեան եւ հպատակութեան հաւատիքը տալու։ Ասկից զատ Արսէն էֆէնտի մեծած ըլլալով ընկերութեան նախագահելու համար Ռշտունիի կողմէ եղած առաջարկն, անկից յետոյ այլեւս Ռշտունիի հետ չէ խօսած ընկերութեան վրայ։ Յայտնի է թէ մարդ մը իւր ամեն լսածը կառավարութեան իմաց տուած չըլլալուն համար չկրնար պատասխանատու ճանչցուիլ։ Խաչիր իմաց տուած է թէ Արսէն քանտին մէջ իւր միջամտութիւնը խնդրեր է ըսելու Դարօի որ իւր անունը չտայ, սակայն այդ Խաչիր մահու պատժի դատապարտուած ըլլալով՝ անոր տուած տեղեկութիւնք նշանակութիւն չունին։ Նոյնպէս յայտնի է թէ Իպրահիմ, որ աւազակութեամբ ձերբակալուած է, առանց հայերէն գիտնալու ճշմարտութեան հակառակը ըսած է, որով իւր վկայութիւնը ազդեցութենէ զուրկ է։ Ենթադրելով որ իւր փոխանորդեալը փափաքի այդ կարգի լուր մը ղրկել Դարօի, ադկից չհետեւիր թէ խռովարարական ընկերութեան անդամ է, որովհետեւ ընկերութեան տեսարկը տեղական կառավարութեան ձեռքն անցնելէ առաջ շատ մը մարդեր հարցաքննութեան ու կասկածի ենթարկուած էին և ասոնց անունը Դարօ իմաց տուած էր, ուստի այդ տեսակ վիճակի մը չենթարկուելու համար բնական է որ այդ կարգի լուր մը ղրկուի։ Իւր փոխանորդելոյն անունը ընկերութեան տեսարկին և ոչ մէկ կողմն արձանագրուած է, մինչդեռ քննութեամբ հաստատուած է թէ խռովարարական ընկերութեան անդամց անունները և իրենց մեռնք անոնց տուած դրամներու քանակութիւնը արձանագրուած է ընկերութեան ցուցակի և անտուկի տետրակներուն մէջ, որք գրաւուած են, և թէ անկից դուրս մարդ չկայ։ Այս պարագաներ բացարձակ կերպով կը հաստատեն թէ իւր փոխանորդեալը բնաւ մասնակցութիւն մը չունի։ Դաւոյ համար Մկրտիչի տարած է և փոխանորդաբար, սակայն իւր փոխանորդեալը խստովանած է թէ Քերովբէի հետ առեւտրական թղթակցութիւն ունի և ձեռք առնուած նամակներն ալ կը հաստատեն թէ թղթակցութիւնը միայն առեւտրի կը վերաբերին։ Վերոյիշեալ Յովհաննէսի արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ թէև նշանակուած է որ Մկրտիչին իրեն տուած Հնչակ լրագրերը Քերովբէի տարած է, սակայն ըստ օրինի առ ոչինչ կը գրուին այն տեղեկութիւններն ու յայտարարութիւնները զորս վերևնոյն խնդրոյն համար հաւաքաբար ամբաստանուած անձինք կրնան միմեանց դէմ։ Թէ այդ Յովհաննէս և թէ Արզմանոյը Յովհաննէս դատարանին առջեւ՝ իւր փոխանորդելոյն նկատմամբ ըրած իրենց արձանագրեալ յայտարարութիւններն հերքած են։ Քերովբէ իւր արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ թէև ըսած է որ կեսարիոյ ու Մարզուանի միջեւ իւր բանակցութեանց միջնորդը Մկրտիչ էր, սակայն, «ինչպէս որ վերն ըսուեցաւ, Քերովբէ ալ նոյն խնդրոյն համար ամբաստանեալ կարգին մէջ է և միանգամայն հաստատուած է անոր մտային խանգարման ենթակայ եղած ըլլալը, հետեւաբար իւր յայտարարութիւնք բնաւ նշանակութիւն մը չեն կրնար ունենալ։ Ռշտունիի և այլոց յայտարարութիւններէն հակցուած է թէ Վնասակար թուղթերը, լրագրերն և այլն Մարզուանէն Եոզդատ կը ղրկուէին, Եոզդատէն Կէմլէկ և անտի Կեսարիա, պարագայ մը որ ցոյց կուտայ թէ իւր փոխանորդելոյն դէմ եղած առարկութիւնք անհիմն են։ Իւր փոխանորդեալներէն Արսէն, Ռշտունիին Թալաս գալէն առաջ չէ թէ անոր գաղափարներէն ու իղձերէն, այլ կարելի է գոյութեանը վրայ իսկ տեղեկութիւն չունէր։ Դատավարութեան պահուն Տէօքմէճեանի, Ռշտունիի, Ալամճեանի, Ճէվահիրճեանի և Դանիէլ վարդապետի յայտարարութիւններով հաստատուած է թէ Արսէն էֆէնտի տեղեկութիւն չունէր Ռշտունիին՝ Թալաս գալէն։ Ենթադրենք թէ Ռշտունին Տէրէվէնքի վանքէն ի Թալաս Շաւարշի տունը բերուած է Արսէնի ազդարարութեան վրայ, այդ պարագային մէջ իւր փոխանորդեալը ոչ է պատասխանատուութեան չենթարկիր, որովհետեւ կը նշանակէ թէ ինք յարմար չէ դատեր որ ընդհանուր ազգին պատկանող ուխտաւորոյ մը մէջ այդ կարգի խռովարարական խորհրդակցութիւնք կատարուին։ Շաւարշ, դէմն այն տան, ուր Ռշտունի հիւրընկալուած է, իւր փոխանորդելոյն բարեկամներէն ըլլալով ամեն ատեն իրարու տուն կերթան կուգան եղեր և Ռշտունի ի Թալաս գտնուած ատեն իւր փոխանորդեալը անգամ մը Շաւարշի տունը գացեր և Շաւարշ ալ Ռշտունիի հետ փոխադարձ այցելութեան գացեր է Արսէն էֆէնտիի տունը։ Այդ երկու անգամու տեսակցութեան ատեն ալ շատ մը մարդեր ներկայ գտնուեր են։ Ռշտունի իւր պտտած տեղերուն մէջ կրնայ հազարաւոր մարդոց հետ տեսնուիլ և անպատճառ յանցանք մը չէ Ռշտունիի հետ տեսնուած ըլլալը։ Կատարուած քննութեամբ հաստատուած է թէ իւր փոխանորդեալը բնաւ մասնակցած չէ խռովարարական նպատակներու ու իղձերու եւ միանգամ զգուշացեր է Տէրէվէնքի վանքը երթալէ։ Գալով իւր փոխանորդելոյն՝ ընկերութեան վրայ ունեցած տեղեկութիւնը, հետեւաբար իւր յայտարարութիւնք բնաւ նշանակութիւն մը չեն կրնար ունենալ։ Ռշտունիի և այլոց յայտարարութիւններէն հակցուած է թէ Վնասակար թուղթերը, լրագրերն և այլն Մարզուանէն Եոզդատ կը ղրկուէին, Եոզդատէն Կէմլէկ և անտի Կեսարիա, պարագայ մը որ ցոյց կուտայ թէ իւր փոխանորդելոյն դէմ եղած առարկութիւնք անհիմն են։ Իւր փոխանորդեալներէն Արսէն, Ռշտունիին Թալաս գալէն առաջ չէ թէ անոր գաղափարներէն ու իղձերէն, այլ կարելի է գոյութեանը վրայ իսկ տեղեկութիւն չունէր։ Դատավարութեան պահուն Տէօքմէճեանի, Ռշտունիի, Ալամճեանի, Ճէվահիրճեանի և Դանիէլ վարդապետի յայտարարութիւններով հաստատուած է թէ Արսէն էֆէնտի տեղեկութիւն չունէր Ռշտունիին՝ Թալաս գալէն։ Ենթադրենք թէ Ռշտունին Տէրէվէնքի վանքէն ի Թալաս Շաւարշի տունը բերուած է Արսէնի ազդարարութեան վրայ, այդ պարագային մէջ իւր փոխանորդեալը ոչ է պատասխանատուութեան չենթարկիր, որովհետեւ կը նշանակէ թէ ինք յարմար չէ դատեր որ ընդհանուր ազգին պատկանող ուխտաւորոյ մը մէջ այդ կարգի խռովարարական խորհրդակցութիւնք կատարուին։ Շաւարշ, դէմն այն տան, ուր Ռշտունի հիւրընկալուած է, իւր փոխանորդելոյն բարեկամներէն ըլլալով ամեն ատեն իրարու տուն կերթան կուգան եղեր և Ռշտունի ի Թալաս գտնուած ատեն իւր փոխանորդեալը անգամ մը Շաւարշի տունը գացեր և Շաւարշ ալ Ռշտունիի հետ փոխադարձ այցելութեան գացեր է Արսէն էֆէնտիի տունը։ Այդ երկու անգամու տեսակցութեան ատեն ալ շատ մը մարդեր ներկայ գտնուեր են։ Ռշտունի իւր պտտած տեղերուն մէջ կրնայ հազարաւոր մարդոց հետ տեսնուիլ և անպատճառ յանցանք մը չէ Ռշտունիի հետ տեսնուած ըլլալը։ Կատարուած քննութեամբ հաստատուած է թէ իւր փոխանորդեալը բնաւ մասնակցած չէ խռովարարական նպատակներու ու իղձերու եւ միանգամ զգուշացեր է Տէրէվէնքի վանքը երթալէ։ Գալով իւր փոխանորդելոյն՝ ընկերութեան վրայ ունեցած տեղեկութիւնը, հետեւաբար իւր յայտարարութիւնք բնաւ նշանակութիւն մը չեն կրնար ունենալ։ Ռշտունիի և այլոց յայտարարութիւններէն հակցուած է թէ Վնասակար թուղթերը, լրագրերն և այլն Մարզուանէն Եոզդատ կը ղրկուէին, Եոզդատէն Կէմլէկ և անտի Կեսարիա, պարագայ մը որ ցոյց կուտայ թէ իւր փոխանորդելոյն դէմ եղած առարկութիւնք անհիմն են։ Իւր փոխանորդեալներէն Արսէն, Ռշտունիին Թալաս գալէն առաջ չէ թէ անոր գաղափարներէն ու իղձերէն, այլ կարելի է գոյութեանը վրայ իսկ տեղեկութիւն ունի և անոր նպատակն ու իղձերը մանրամասնութեամբ իրեն հաղորդուած չեն։ Այդ տեսակ ընկերութեան մը վրայ կայս։ կառավարութեան տեղեկութիւն տալը ո՛չ կառավարութեան պահանջքը գոհացնելու բաւական է և ոչ ալ պատճառ մը եղած կրնայ ըլլալ կառավարութեան մտա իւր ընդդէմ հաւատարմութեան եւ հպատակութեան հաւատիքը տալու։ Ասկից զատ Արսէն էֆէնտի մեծած ըլլալով ընկերութեան նախագահելու համար Ռշտունիի կողմէ եղած առաջարկն, անկից յետոյ այլեւս Ռշտունիի հետ չէ խօսած ընկերութեան վրայ։ Յայտնի է թէ մարդ մը իւր ամեն լսածը կառավարութեան իմաց տուած չըլլալուն համար չկրնար պատասխանատու ճանչցուիլ։ Խաչիր իմաց տուած է թէ Արսէն քանտին մէջ իւր միջամտութիւնը խնդրեր է ըսելու Դարօի որ իւր անունը չտայ, սակայն այդ Խաչիր մահու պատժի դատապարտուած ըլլալով՝ անոր տուած տեղեկութիւնք նշանակութիւն չունին։ Նոյնպէս յայտնի է թէ Իպրահիմ, որ աւազակութեամբ ձերբակալուած է, առանց հայերէն գիտնալու ճշմարտութեան հակառակը ըսած է, որով իւր վկայութիւնը ազդեցութենէ զուրկ է։ Ենթադրելով որ իւր փոխանորդելոյն փափաքի այդ կարգի լուր մը ղրկել Դարօի, ադկից չհետեւիր թէ խռովարարական ընկերութեան անդամ է, որովհետեւ ընկերութեան տեսարկը տեղական կառավարութեան ձեռքն անցնելէ առաջ շատ մը մարդեր հարցաքննութեան ու կասկածի ենթարկուած էին և ասոնց անունը Դարօ իմաց տուած էր, ուստի այդ տեսակ վիճակի մը չենթարկուելու համար բնական է որ այդ կարգի լուր մը ղրկուի։ Իւր փոխանորդելոյն անունը ընկերութեան տեսարկին և ոչ մէկ կողմն արձանագրուած է, մինչդեռ քննութեամբ հաստատուած է թէ խռովարարական ընկերութեան անդամց անունները և իրենց մեռնք անոնց տուած դրամներու քանակութիւնը արձանագրուած է ընկերութեան ցուցակի և անտուկի տետրակներուն մէջ, որք գրաւուած են, և թէ անկից դուրս մարդ չկայ։ Այս պարագաներ բացարձակ կերպով կը հաստատեն թէ իւր փոխանորդեալը բնաւ մասնակցութիւն մը չունի։ Գաւոյ համար Մկրտիչի տարած է և փոխանորդաբար, սակայն իւր փոխանորդեալը խստովանած է թէ Քերովբէի հետ առեւտրական թղթակցութիւն ունի և ձեռք առնուած նամակներն ալ կը հաստատեն թէ թղթակցութիւնը միայն առեւտրի կը վերաբերին։ Վերոյիշեալ Յովհաննէսի արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ թէև նշանակուած է որ Մկրտիչին իրեն տուած Հնչակ լրագրերը Քերովբէի տարած է, սակայն ըստ օրինի առ ոչինչ կը գրուին այն տեղեկութիւններն ու յայտարարութիւնները զորս վերևնոյն խնդրոյն համար հաւաքաբար ամբաստանուած անձինք կրնան միմեանց դէմ։ Թէ այդ Յովհաննէս և թէ Արզմանոյը Յովհաննէս դատարանին առջեւ՝ իւր փոխանորդելոյն նկատմամբ ըրած իրենց արձանագրեալ յայտարարութիւններն հերքած են։ Քերովբէ իւր արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ թէև ըսած է որ կեսարիոյ ու Մարզուանի միջեւ իւր բանակցութեանց միջնորդը Մկրտիչ էր, սակայն, «ինչպէս որ վերն ըսուեցաւ, Քերովբէ ալ նոյն խնդրոյն համար ամբաստանեալ կարգին մէջ է և միանգամայն հաստատուած է անոր մտային խանգարման ենթակայ եղած ըլլալը, հետեւաբար իւր յայտարարութիւնք բնաւ նշանակութիւն մը չեն կրնար ունենալ։ Ռշտունիի և այլոց յայտարարութիւններէն հակցուած է թէ Վնասակար թուղթերը, լրագրերն և այլն Մարզուանէն Եոզդատ կը ղրկուէին, Եոզդատէն Կէմլէկ և անտի Կեսարիա, պարագայ մը որ ցոյց կուտայ թէ իւր փոխանորդելոյն դէմ եղած առարկութիւնք անհիմն են։ Իւր փոխանորդեալներէն Արսէն, Ռշտունիին Թալաս գալէն առաջ չէ թէ անոր գաղափարներէն ու իղձերէն, այլ կարելի է գոյութեանը վրայ իսկ տեղեկութիւն ունի և անոր նպատակն ու իղձերը մանրամասնութեամբ իրեն հաղորդուած չեն։ Այդ տեսակ ընկերութեան մը վրայ կայս։ կառավարութեան տեղեկութիւն տալը ո՛չ կառավարութեան պահանջքը գոհացնելու բաւական է և ոչ ալ պատճառ մը եղած կրնայ ըլլալ կառավարութեան մտա իւր ընդդէմ հաւատարմութեան եւ հպատակութեան հաւատիքը տալու։ Ասկից զատ Արսէն էֆէնտի մեծած ըլլալով ընկերութեան նախագահելու համար Ռշտունիի կողմէ եղած առաջարկն, անկից յետոյ այլեւս Ռշտունիի հետ չէ խօսած ընկերութեան վրայ։ Յայտնի է թէ մարդ մը իւր ամեն լսածը կառավարութեան իմաց տուած չըլլալուն համար չկրնար պատասխանատու ճանչցուիլ։ Խաչիր իմաց տուած է թէ Արսէն քանտին մէջ իւր միջամտութիւնը խնդրեր է ըսելու Դարօի որ իւր անունը չտայ, սակայն այդ Խաչիր մահու պատժի դատապարտուած ըլլալով՝ անոր տուած տեղեկութիւնք նշանակութիւն չունին։ Նոյնպէս յայտնի է թէ Իպրահիմ, որ աւազակութեամբ ձերբակալուած է, առանց հայերէն գիտնալու ճշմարտութեան հակառակը ըսած է, որով իւր վկայութիւնը ազդեցութենէ զուրկ է։ Ենթադրելով որ իւր փոխանորդելոյն փափաքի այդ կարգի լուր մը ղրկել Դարօի, ադկից չհետեւիր թէ խռովարարական ընկերութեան անդամ է, որովհետեւ ընկերութեան տեսարկը տեղական կառավարութեան ձեռքն անցնելէ առաջ շատ մը մարդեր հարցաքննութեան ու կասկածի ենթարկուած էին և ասոնց անունը Դարօ իմաց տուած էր, ուստի այդ տեսակ վիճակի մը չենթարկուելու համար բնական է որ այդ կարգի լուր մը ղրկուի։ Իւր փոխանորդելոյն անունը ընկերութեան տեսարկին և ոչ մէկ կողմն արձանագրուած է, մինչդեռ քննութեամբ հաստատուած է թէ խռովարարական ընկերութեան անդամց անունները և իրենց մեռնք անոնց տուած դրամներու քանակութիւնը արձանագրուած է ընկերութեան ցուցակի և անտուկի տետրակներուն մէջ, որք գրաւուած են, և թէ անկից դուրս մարդ չկայ։ Այս պարագաներ բացարձակ կերպով կը հաստատեն թէ իւր փոխանորդեալը բնաւ մասնակցութիւն մը չունի։ Գաւոյ համար Մկրտիչի տարած է և փոխանորդաբար, սակայն իւր փոխանորդեալը խստովանած է թէ Քերովբէի հետ առեւտրական թղթակցութիւն ունի և ձեռք առնուած նամակներն ալ կը հաստատեն թէ թղթակցութիւնը միայն առեւտրի կը վերաբերին։ Վերոյիշեալ Յովհաննէսի արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ թէև նշանակուած է որ Մկրտիչին իրեն տուած Հնչակ լրագրերը Քերովբէի տարած է, սակայն ըստ օրինի առ ոչինչ կը գրուին այն տեղեկութիւններն ու յայտարարութիւնները զորս վերևնոյն խնդրոյն համար հաւաքաբար ամբաստանուած անձինք կրնան միմեանց դէմ։ Թէ այդ Յովհաննէս և թէ Արզմանոյը Յովհաննէս դատարանին առջեւ՝ իւր փոխանորդելոյն նկատմամբ ըրած իրենց արձանագրեալ յայտարարութիւնն հերքած են։ Քերովբէ իւր արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ թէև ըսած է որ կեսարիոյ ու Մարզուանի միջեւ իւր բանակցութեանց միջնորդը Մկրտիչ էր, սակայն, «ինչպէս որ վերն ըսուեցաւ, Քերովբէ ալ նոյն խնդրոյն համար ամբաստանեալ կարգին մէջ է և միանգամայն հաստատուած է անոր մտային խանգարման ենթակայ եղած ըլլալը, հետեւաբար իւր յայտարարութիւնք բնաւ նշանակութիւն մը չեն կրնար ունենալ։ Ռշտունիի և այլոց յայտարարութիւններէն հակցուած է թէ Վնասակար թուղթերը, լրագրերն և այլն Մարզուանէն Եոզդատ կը ղրկուէին, Եոզդատէն Կէմլէկ և անտի Կեսարիա, պարագայ մը որ ցոյց կուտայ թէ իւր փոխանորդելոյն դէմ եղած առարկութիւնք անհիմն են։ Իւր փոխանորդեալներէն Արսէն, Ռշտունիին Թալաս գալէն առաջ չէ թէ անոր գաղափարներէն ու իղձերէն, այլ կարելի է գոյութեանը վրայ իսկ տեղեկութիւն ունի և անոր նպատակն ու իղձերը մանրամասնութեամբ իրեն հաղորդուած չեն։ Այդ տեսակ ընկերութեան մը վրայ կայս։ կառավարութեան տեղեկութիւն տալը ո՛չ կառավարութեան պահանջքը գոհացնելու բաւական է և ոչ ալ պատճառ մը եղած կրնայ ըլլալ կառավարութեան մտա իւր ընդդէմ հաւատարմութեան եւ հպատակութեան հաւատիքը տալու։ Ասկից զատ Արսէն էֆէնտի մեծած ըլլալով ընկերութեան նախագահելու համար Ռշտունիի կողմէ եղած առաջարկն, անկից յետոյ այլեւս Ռշտունիի հետ չէ խօսած ընկերութեան վրայ։ Յայտնի է թէ մարդ մը իւր ամեն լսածը կառավարութեան իմաց տուած չըլլալուն համար չկրնար պատասխանատու ճանչցուիլ։ Խաչիր իմաց տուած է թէ Արսէն քանտին մէջ իւր միջամտութիւնը խնդրեր է ըսելու Դարօի որ իւր անունը չտայ, սակայն այդ Խաչիր մահու պատժի դատապարտուած ըլլալով՝ անոր տուած տեղեկութիւնք նշանակութիւն չունին։ Նոյնպէս յայտնի է թէ Իպրահիմ, որ աւազակութեամբ ձերբակալուած է, առանց հայերէն գիտնալու ճշմարտութեան հակառակը ըսած է, որով իւր վկայութիւնը ազդեցութենէ զուրկ է։ Ենթադրելով որ իւր փոխանորդելոյն փափաքի այդ կարգի լուր մը ղրկել Դարօի, ադկից չհետեւիր թէ խռովարարական ընկերութեան անդամ է, որովհետեւ ընկերութեան տեսարկը տեղական կառավարութեան ձեռքն անցնելէ առաջ շատ մը մարդեր հարցաքննութեան ու կասկածի ենթարկուած էին և ասոնց անունը Դարօ իմաց տուած էր, ուստի այդ տեսակ վիճակի մը չենթարկուելու համար բնական է որ այդ կարգի լուր մը ղրկուի։ Իւր փոխանորդելոյն անունը ընկերութեան տեսարկին և ոչ մէկ կողմն արձանագրուած է, մինչդեռ քննութեամբ հաստատուած է թէ խռովարարական ընկերութեան անդամց անունները և իրենց մեռնք անոնց տուած դրամներու քանակութիւնը արձանագրուած է ընկերութեան ցուցակի և անտուկի տետրակներուն մէջ, որք գրաւուած են, և թէ անկից դուրս մարդ չկայ։ Այս պարագաներ բացարձակ կերպով կը հաստատեն թէ իւր փոխանորդեալը բնաւ մասնակցութիւն մը չունի։ Գաւոյ համար Մկրտիչի տարած է և փոխանորդաբար, սակայն իւր փոխանորդեալը խստովանած է թէ Քերովբէի հետ առեւտրական թղթակցութիւն ունի և ձեռք առնուած նամակներն ալ կը հաստատեն թէ թղթակցութիւնը միայն առեւտրի կը վերաբերին։ Վերոյիշեալ Յովհաննէսի արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ թէև նշանակուած է որ Մկրտիչին իրեն տուած Հնչակ լրագրերը Քերովբէի տարած է, սակայն ըստ օրինի առ ոչինչ կը գրուին այն տեղեկութիւններն ու յայտարարութիւնները զորս վերևնոյն խնդրոյն համար հաւաքաբար ամբաստանուած անձինք կրնան միմեանց դէմ։ Թէ այդ Յովհաննէս և թէ Արզմանոյը Յովհաննէս դատարանին առջեւ՝ իւր փոխանորդելոյն նկատմամբ ըրած իրենց արձանագրեալ յայտարարութիւնն հերքած են։ Քերովբէ իւր արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ թէև ըսած է որ կեսարիոյ ու Մարզուանի միջեւ իւր բանակցութեանց միջնորդը Մկրտիչ էր, սակայն, «ինչպէս որ վերն ըսուեցաւ, Քերովբէ ալ նոյն խնդրոյն համար ամբաստանեալ կարգին մէջ է և միանգամայն հաստատուած է անոր մտային խանգարման ենթակայ եղած ըլլալը, հետեւաբար իւր յայտարարութիւնք բնաւ նշանակութիւն մը չեն կրնար ունենալ։ Ռշտունիի և այլոց յայտարարութիւններէն հակցուած է թէ Վնասակար թուղթերը, լրագրերն և այլն Մարզուանէն Եոզդատ կը ղրկուէին, Եոզդատէն Կէմլէկ և անտի Կեսարիա, պարագայ մը որ ցոյց կուտայ թէ իւր փոխանորդելոյն դէմ եղած առարկութիւնք անհիմն են։ Իւր փոխանորդեալներէն Արսէն, Ռշտունիին Թալաս գալէն առաջ չէ թէ անոր գաղափարներէն ու իղձերէն, այլ կարելի է գոյութեանը վրայ իսկ տեղեկութիւն ունի և անոր նպատակն ու իղձերը մանրամասնութեամբ իրեն հաղորդուած չեն։ Այդ տեսակ ընկերութեան մը վրայ կայս։ կառավարութեան տեղեկութիւն տալը ո՛չ կառավարութեան պահանջքը գոհացնելու բաւական է և ոչ ալ պատճառ մը եղած կրնայ ըլլալ կառավարութեան մտա իւր ընդդէմ հաւատարմութեան եւ հպատակութեան հաւատիքը տալու։ Ասկից զատ Արսէն էֆէնտի մեծած ըլլալով ընկերութեան նախագահելու համար Ռշտունիի կողմէ եղած առաջարկն, անկից յետոյ այլեւս Ռշտունիի հետ չէ խօսած ընկերութեան վրայ։ Յայտնի է թէ մարդ մը իւր ամեն լսածը կառավարութեան իմաց տուած չըլլալուն համար չկրնար պատասխանատու

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԿԱՊԻՏԱԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ՕՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՑՔ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 2,794,012

ՆՕՐԹՀՐԷՆ ԷՅՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒԱՄ 4,146 418
ՀԱՍՈՑՔ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բարեսիրական ներգործութեամբ մեծ դումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Ֆասանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000

ՄԱՐԻԹԱՑՄ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրամատոքարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կրնան դիմել Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Ա· սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ· ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Ինչաթը ասքէրիէէնին 1 սենելիք իհթիեաճը իշուն լամա 4 քէօչէ եուվարլաք սայիր ճինս թիմուր էնվայը միանա. գասաեա գօնուլարաք աղուսթօսուն 16 ընճը բազար կիւնի գարարը գաթիսի ֆէյրասը 100տէ 5 թէնգիլաթընը գապուլը օլուուզունտան թալիպ օլանլարըն ինչաաթը ասքէրիեէ տարէսինէ միւրաճաաթ խլէմէլերի իլան օլունուր։

Նօ· 57 3—3

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵՆԶԷՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Ցեղչէջօ-Ֆրիթէնչ արհեստագործարանի մէջ Մարբուրնի, Բարէնեաուրիի, ոչանսուրիի

Թէյի, լօգումի, հելվայի, խավեարի, բէչէնի, խակվէի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բաղում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գերեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյներ, լուացարաններ, ևն. ևն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահէճ-Գարու, Բասիր Բաշա խանի դէմն։

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Հս· 9/21 Օսեսոյի ուղղանաւ, ժամ 2ին մեկնիր։

Գշ· 10/22 Աէրսանդրիոյ ուղղակի ուղղանաւ. ժամ 5ին մեկնիր. Պիրէանի համար, ժամ 10ին։

Հշ· 11/23 Սեւծովեան ուղղանաւ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Գշ· 11/23 Ուղղանաւ գեպի Փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մեկնիլ պատուոյ սառաւանան ժամ 11ին։

Ս· 12/24 Օսէանի ուղղանաւ, ժամ 2ին մեկնիր։

Ազդ.—. Ցուռնիս 10/22, երեքշաբթի օրը կ պտտեն գեպի Սուրիոյ Նաւահանգիստները մեկնող ուղղորդ Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանգիստն թրիլոյի Պէյրութ, Յաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող լաստենաւին։ 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ոչ· ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Արեւելեան Գէջ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաբալտիա	4845
Եգիպտիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Պարսիան	2408
Բաւարիա	5587	Ազիա	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բամիրա	2144
Ազէքսօ	2,48	Բրինիսաա	899
Գէսար	1876	Մարգէզ	1856
Շեբրոսբի	1614		

Շերպոսրկ չոգենաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվերբուլ ասա կը հասնի, դեպ ի ամսոյս 30ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ· ՃՈԼԻ Էսքնգ.
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրիա խան, թիւ 40!
17 Ֆարագիա

THE LANCASHIRE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍՏԷՐ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս·	3,000,000
Յ1 Դկ· 31ին աւանդ տրուած գումար	1,771,006
1891 Դեկ· 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891ին	1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ լէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայսն, ինչպէս և նաւերու մէջ ապրանքներ, նաւահանգստին մէջ Վնասի տեղն արագ և խղճամիտ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալ ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Գալաթիա։

Զեղչեալ գներ

Ներկայացուցիչ
Ռ. Մ. ՊՈՆՏ
564 (ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչէսթրէնի Գլխ· բանով ղրկենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գանգէս	4200	Սիթիրօ	3000
Ֆէրրա	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէսթիս	3000
Պէսսոգբիս	3250	Բէրա	3000
Թիպա	3250	Լոբիսա	800
Մարմարա	3250	Օլիմպա	800
Մարիգեթիս	3250	Սեբէլլ	700

Բէրա չոգենաւը օգոստոսի դէպ ի 7ին Լիվերբուլէն ասա կը ապասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ֆ· Վ· ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ·
Ուիթոլ խան
ՀԷՍՍՈՆ ՄՈՍ և ԸՆԿ·
292 Ֆրանկ Ագրիգ Լիվերբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆԳԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐԻԹԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԼԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Պոլսոյ դէջ կանոնաւորապէս բանով

«Անթօլիս» չոգենաւը, օգոստ 3/15ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսէլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն իմանալի առնելով,

Ա· կարգ 225 Ֆրանք
Բ· » 175 »

Ուղղակի և արագ ապրանքներ նաւուղղելի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒ
477 Բոսֆանէ Սեթէ Ֆրան ւէ

ՏՐԲ· Ս· ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

1 ՊԱՏՉԷ-ԳԱԲՈՒ Կ· ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաւչուէ լինարի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերանի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 698

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՆՕՒՅԿԱՓՈՒՆՑ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՆՈՒ, ՄԵՐՄՆՈՑ ԳՈՑՆԸ, ՄԻՐՏ ՆՕՒՅ ԿԱՓԹԻՒ, ՄԻՐՏ ԹԷՐՍ։

Ամենամեան մը փորձը պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուլիշ ամէն Հեղանիւթերէ և բազմ թիւ փոշիներէ։ Լասոլն անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեերը և ձեռուքները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, Հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները վը Հանդարտեցուցնէ։ Ընհետ կրնէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաւերը, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և թթաւորութիւն։ Եւ սա ամէն բանով անկարելը կ'ընէ մասնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուցած է։

Կ'ապահովի մի թերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Այդպէս Բարիզ ու Նիու Եօրք։ Կը վաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգլիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ· Հ· Թիւրքեան եղբարց քով, Սեծի ճամի փողոց, 18, Գալաթիա Բարուտաս, Նիւքիւրգ Բարբիրի, Գալաթիա· փոքրաքանակ վաճառում Բ· Հ· Թիւրքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջի գլուխը, 17, եւ Ռեսպէյի Մեծ Փողոց, 158, Բանտիք, բրիտանական դղեակաւոր և Իզմիր, հոսավաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՒ

Տարբեր Աէրի կերմային հիւանդութեան, այ ջերմ՝ որ անիրան բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինց, է դասնհամար և ապրաւ կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաքճաքուած վայրերու կերմամբ կլիմային կամ ու սպասանեալ օգերէն, որոնք օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ոյժդ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արգեանցը ոյժդ գեղաբանմանն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներ-յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անցնելարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ցերմեր և ա ն դեր, և արեան թունաւորումն. որոյ ատ անունները որուած է. ցերմն և տարուբա, թաղանի ցերմ պարբերական ցերմն, ընդհանուր ցերմն մանգանի ամենք և հրատապ ամենք։

Գունաւորեալ օգերէ գտնուեալ հիւանդութիւնք կը պատճէն այն տեղեր ուր մեծ մեծերդան ազատեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճաւորութիւնքով վայրերէ ճահճատ նիւթոց, կամ բաց տարանցներէ և ականներու ծակարիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընչաւութեամբ։

Այրի ցերմի ու տենդից գեղը կը ընդէ այդ-ուռաւոր նիւթոց կա՝ ազիրաս ազդեցութիւնդ գերը կը դանե զայն մարմնոյն մէջեն, որոյ գործանութիւն սուսգոպես անվնասդ և անվնաս է և օգտաւոր ոյժդ, միայն թէ տրուած հրամանդի համաձայն գործածուի։ Կը ծախուի Միհասեան և Երաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Պալաթիա, Կ· Պոլսոյ։ 614

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԱՔՐՆ ԿԱՐԳԻՆՇՈԳԵՆԱՒՔ

ԲՐԻՍԼԻ, Կ· ԱՆԳԼԷՍ, Կ· ՊՈԼՍՈՅ և Օրեսայի ԴՊԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐԷՆ ՈՐԴԻՔԷԱՆ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գլասգոս	2000	Ֆլամինկո	1600	Բարբարա	3200
Անգլիա	3000	Կալիէս	5500	Բանտեր	1700
Լեսլիս	8500	Կիրասս	2200	Բլարէ	1500
Լիկս	2300	Կազ	1800	Բոյս	1000
Լիվերպուլ	2000	Կրոսնս	2200	Քուրիդ	2800
Մասանս	3000	Հիրս	2000	Իրանիա	4400
Օրոսինս	2200	Հիսալիկ	8500	Բիմարդ	3200
Ջասմս	2000	Հիմասա	7000	Լիլա	3000
Գրիֆիսլ	8800	Հուսարէ	1200	Բասիս	8500
Դեյլս	2600	Լիսկս	5000	Բազարիս	3500
Դարիբրս	2500	Ձիհնս	2300	Պարէնս	4000
Գասէս	2100	Ցիլս	2000	Ամեդիսթ	8200
Գասս	2000	Ցարիս	4200	Պարթ	2000
Գասս	2700	Ֆրէս	2200	Պիկիս	2000
Ջիբակս	5000	Լիս	2000	Սորէնս	4300
Դրիս	5000	Լիբանթ	4500	Թ· Ուիլսրդ	3000
Գալրաս	3400	Լիվրիս	3000	Թարս	1200
Ֆրէս	2500	Ռայմս	1500	Թոլիս	2800
Հանիս	2500	Մարկ Նկ·	4300	Թորրիս	900
Հարս	4800	Մարգէլլ	6500	Ուրդիս	5000
Ջրաթ	2100	Միլ	2000	Վալթուրս	5000
Իսրամս	2600	Մանչիս	8100	Սէս	3600
Լիսրասս	3000	Նէլս	2000	Զէրս	1900
Լիլիթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիթարդնս	200
Ջրաթ	2600	Օթելլս	5000	Ջրաթ	200
Ֆարլոն	800	Ոգրանս	4500	Ջէրս	140
Ֆիս	700	Ոգս	2000	Թոսքիթ	120
Ֆիրբրդ Մանուկ					8000
Ռիսիրդ Մանուկ					8000
Լէգիրդ Մանուկ					8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Դիմել առ Ֆ· ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԳՈ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Գիւլիւք Միւլէք
709 Խան, Գալաթիա

ԱՐԵՒԵԼ ԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ· ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻԿՈՍ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն· Տ·) 1893, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ· ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻԿՈՍ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Առաւօտ																Իրիկուն						
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ· Պոլիս ...	6 10	6 30	7 00	7 30	8 56	9 27	10 ...	10 30	11 ...	11 45	1 30	2 ...	2 34	3 ...	4 ...	4 30	5 ..	5 30	6 ...	6 33	6 57	7 30	7 45
Գալաթա—գարու ...	6 20	6 46	7 09	7 42	9 05	9 37	10 12	10 39	11 09	11 55	1 41	2 9	2 44	3 10	4 11	4 43	5 11	5 43	6 11	6 44	7 07	7 46	7 54
Եէնի—գարու ...	6 24	...	7 13	7 46	9 0?	9 41	...	10 43	...	11 59	1 45	2 13	2 48	3 14	4 15	4 47	5 15	5 47	6 15	...	7 11	...	7 58
Տաւուա փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամսոնիա ...	6 30	...	7 19	7 52	9 15	9 47	...	10 49	...	12 05	1 51	2 19	2 54	3 20	4 21	4 54	5 22	5 54	6 22	...	7 17	...	8 4
Եէսիի—գուլէ ...	6 35	7 04	7 26	8 10	9 20	9 52	10 20	10 54	11 18	12 09	1 57	2 23	3 ...	3 33	4 27	5 ...	5 28	5 59	6 29	6 53	7 22	7 58	8 7
Մարգիվէրդ ...	6 49	7 18	7 41	8 22	9 32	10 03	10 32	11 05	11 30	12 09	2 10	...	3 13	...	4 40	5 14	5 44	6 10	6 45	7 4	7 34	8 12	...
Ալ Սթէֆանոս ...	...	7 32	7 51	8 32	9 42	...	10 42	...	11 44	12 19	2 20	...	3 23	...	4 50	...	5 54	...	6 56	...	7 44	8 22	...
Քիւչիւք Չէք· ...	...	7 42	...	...	...	...	...	...	11 54	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 06	...	...	...	...

ՔԻՒԶԻԿՈՍ—ԶԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ· ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61
	Առաւօտ																Իրիկուն					
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք· ...	5 53		...	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...
Ալ Սթէֆանօ ...	6 03	7 02	...	...	8 11	8 52	9 53	...	10 53	...	...	12 57	...	2 58	...	3 55	5 01	...	...	6 27	...	7 22
Մարգիվէրդ ...	6 17	7 16	7 40	...	8 25	9 06	10 06	10 40	11 05	11 29	12 40	1 10	...	3 11	...	4 09	5 14	5 42	6 5	6 43	7 11	7 44
Եէսի—գուլէ ...	6 33	7 28	7 55	8 12	8 3?	9 19	10 19	10 53	11 17	11 42	12 52	1 23	2 27	3 24	3 54	4 25	5 30	5 58	6 31	6 54	7 35	8 07
Սամսոնիա ...	6 37	7 33	...	8 16	...	9 24	10 24	0 57	11 21	11 46	12 57	1 28	2 31	3 29	3 58	4 29	5 34	6 02	6 35	6 58	7 38	...
Տաւուա փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գարու ...	6 43	7 39	...	8 22	...	9 30	10 30	11 03	11 27	11 52	1 03	1 34	2 37	3 35	4 04	4 35	5 40	6 08	6 41	7 04	7 43	...
Գուլ—գարու ...	6 48	7 44	8 04	8 28	8 48	9 35	10 38	11 08	11 33	11 58	1 08	1 38	2 42	3 41	4 08	4 39	5 46	6 11	6 45	7 08	7 53	8 23
Պոլիս ...	6 56	7 52	8 12	8 36	8 56	9 43	10 46	11 16	11 41	12 06	1 16	1 46	2 50	3 49	4 16	4 47	5 54	6 22	6 53	7 16	8 01	8 32

Գրբ ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառաքման մէջ, իսկ մեծ ծրարը 61 և 62 թիւ կառաքումներ մէջ մեծ կ'ընդունուին։
Ցնոր տնօրինութիւն, թիւ 8· 9, 10· 13, 38, 41, 42 և թիւ 45 կառաքումները միայն վերջերեան մը կանգ պիտի առնուն ի Զէյթունա։ 1

Royal Windsor

ՀՐԴԵՀԱԿԱՆ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱՌԵՐՈՒ

Սպիտակ մաղեր ունիք, մաղերնիդ կը թափի՞ն, մաղերու արմատները թուլացած են կամ կը թափի՞ն, եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոյալ-Վինդսորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մաղերուն և կ'արգելու մաղերու թափին ելայն։ Այս դեղ, որուն տէրը չբաղդամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վիքթորիայի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ Վինդսորի ծախուած տեղերը։

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ եր Էլիզէոնապէլն, Պոնտ փողոց, Ռիւ· 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Ունիոն-Վիլ»ի	»	114,500,000

Ի· Կ· Պոլիս, Ընկերութեան գրամատունը՝ ՕՍՄ· ԿՈՑՍ· ՊՈՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Բայսրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ· Պոլիս, Գալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, ԵԷՆի-Խան, առաջին յարկ։ 690

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1893 ԱԳԱՅԻ 30 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸՆ ՕԳՈՍՏԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

Վագոնքերն կ'ելնեն ըստ ներքնոյս

11 — Պէկէք Ա.Հովվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէկիք
11 10 Եէնիմ. Մէնդ. Պէյոլիք. Թարբ. Եէնիք. Մերկ. Ի. Հիսար Պէկէք Ա.Հովվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 15 Գաալ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուգկ.
1 15 Պէյգոզ Բաշպ. Զուպգ. Գանիշ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուգկ.
12 — Պէյգոզ Բաշպ. Եէնիք. Զուպգ. Գանիշ. պայամ. Ի· Ա· Հիսար Գանտ. Ա.Հովվ. Զէնկիք Պէյլ. Օրթաք. Գիկնճ. Իսկիսիսար Պէշիքթաշ Դաստաթաշ
12 — Եէնիմ. Մէպարդ. պէյք. Թարապ. Եէնիք Սթէն. Մերկ. Ի. Հիսար պէկէք Ա.Հովվ. Գուրչ. օրթաք պէշիքթաշ
12 40 Ի· Ա· Դավ. Եէնիմ. Մէպար. Պէյոլ. Թարապ Պէյգոզ Բաշպ Զուպգ. Գանիշ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուգկ. Պէշիքթաշ.
12 45 Եէնիմ. Մէպար. Պէյք. Թարապ. Եէնիք Մերկ. Պայամ. Ի. Հիսար Պէկէք Ա.Հովվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ.
1 45 Եէնի մանալլէ Մէպարդուրնու Պէյիլբրա. Թարապ. Եէնիք. Խիթ Մերկ Ի.Հիսար Պէպ. Ա.Հ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ.
2 — Եէնիմ. Մէպար. Պէյք. Թարապ. Պէյգոզ Բաղանճէ Զուպգուրգ Գանիշ. Ա. Հիսարգիստ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուգկ. Պէշիք.
2 40 Ի· Ա· Գավազ Եէնիմ. Մէպար. Պէյիլբ. Թարապ Պէյգոզ Բ. Պազէ Զուպգուրգ Գանիշ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկէ Պէյլ. Գուգկ. Լաստ.
3 — Եէնիմ. Մէպար. Պէյիլբ. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պայամ. Ի. Հիսար Պէկէք Ա.Հովվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք.
3 45 Եէնիմ. Մէպ. Պէյլբ. Թարապ. Պէյգոզ Բալչիկ Զուպգուգ. Գանիշ. Ա. Հիսար Գանտիլի Վանիք. Զէնկ. Պէյլբ. Գուգկ. Պէշիք
4 — Եէնիմանճալլէ Մէպար. Պէյլբ. Թարապ. Եէնիք Սթէն. Մերկ. Պայամ. Ի. Հ. Պէկէք Ա.Հովվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք.
4 45 Եէնիմ. Մէպար. Պէյլբ. Թարապ. Եէնիք. Մերկէն. Ի. Հիսար Պէկէք Ա.Հովվ. Օրթաք. Պէշիքթաշ
5 30 Մէպարդ. Պէյլիլբ. Թարապ. Պէյլբ. Բաշպ. Զուպգ. Գանիշ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլ. Գուգկ. Պէշիք.
5 45 Եէնիմ. Մէպարդ. Պէյլիլբ. Թարպ. Եէնիք. Սթէնեան Մերկ. Պայամ. Ի. Հիսար. Պէկէք Ա.Հովվ Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ.
7 — Մերկ. Ի· Ա· Հիսար Գանտ Ա.Հովվ. Զէնկ Պէյլակ. Օրթաք. Գիկնճ. Պէշիք. Իսկ.
7 — Եէնիմ. Մէպարդ. Պէյլիլբտէրէ Թարարիա Պէյգոզ Բաշպ Եէնիք. Մերկն. Ի. Ա. Հիսար Գանտ. Սրվ. Զէնկ Պէյլ. Օրթաք. Գուգկ. Պէշիկ Իսկ.
7 45 Ա. Ի. Գավ. Եէնիմ. Մէպդ. Պէյիլբ. Թարպ. Եէնիք. Մերկեան. Ի. Հիսար Պէկէք. Ա.Հովվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մէսարդ. Պէյլբ. Թարապ. Պէյգոզ Բաշպակ. Զուպգ. Գանիշ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի Զէնկ. Պէյլ. Գուգկ. Իսկ.
9 15 Եէնիմ. Մէպարդ. Պէյլիլբ. Թարապ Եէնիք. Սթէն. Պայամ. Ի. Հիսար Ա.Հովվ. Օրթ. Պէշիք.
9 40 Եէնիմ. Մէպարդ. պէյլի. Թարապ. պէյգոզ Զպուգ. Ա. Հիսար Գանտ. Ա.Հովվ. Զէնկ. պէյլէր. Գուգկ. պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մէսարդ. պէյլբ. Թարապ. Եէնիք, Մերկ. Ի. Հիսար պէկէք Ա.Հովվ. Գուրչ օրթաք. պէշիք.
10 15 Եէնիմ.